

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA EKONOMICKÁ
FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Akcízy uvalené na alkoholické nápoje a tabákové výrobky v Evropské unii v kontextu veřejné
ochrany zdraví

Excise Taxes Imposed on the Alcoholic Beverages and the Tobacco Products in the European
Union in the Context of the Public Health Protection

Student: Tereza Powadová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Bc. Monika Mynarzová, PhD.

Ostrava 2016

Zadání bakalářské práce

Student: **Tereza Powadová**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6210R004 Eurospráva

Téma: **Akcízy uvalené na alkoholické nápoje a tabákové výrobky v Evropské unii v kontextu veřejné ochrany zdraví**
Excise Taxes Imposed on the Alcoholic Beverages and the Tobacco Products in the European Union in the Context of the Public Health Protection

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teoretická východiska daní a daňové politiky
 3. Akcízy v Evropské unii a České republice
 4. Komparativní analýza akcízy uvalených na alkoholické nápoje a tabákové výrobky v České republice a vybraných zemích Evropské unie
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

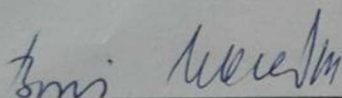
- KOTLÁN, Igor a Milan KAŠTAN. *World Tax Index WTI*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita Ostrava, 2010. 108 s. ISBN 978-80-248-2350-8.
- NUGENT, Neill. *The Government and Politics of the European Union*. 7th ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010. 486 s. ISBN 978-0-230-24118-3.
- ŠIROKÝ, Jan. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 126 s. ISBN 978-80-7478-785-0.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Bc. Monika Mynarzová, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 06.05.2016

Ing. Boris Navrátil, CSc.
vedoucí katedry

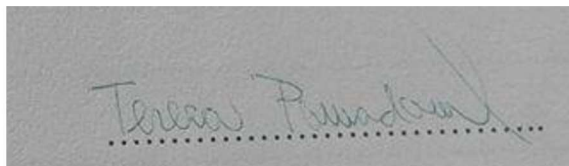
prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení:

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.“

V Ostravě 6. května 2015

Tereza Powadová

A photograph of a handwritten signature in blue ink on a grey background. The signature is written over a horizontal dotted line. The name 'Tereza Powadová' is clearly legible.

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Teoretická východiska daní a daňové politiky	8
2.1	Daňový systém v České republice.....	8
2.2	Daně přímé a nepřímé	11
2.2.1	Daň z příjmu.....	12
2.2.2	Majetkové daně.....	12
2.2.3	Daň z přidané hodnoty	13
2.2.4	Daň spotřební	13
2.3	Harmonizace daní v EU	14
2.3.1	Daňová koordinace.....	16
2.3.2	Evropská integrace jako začátek harmonizace	17
2.4	Orgány Evropské unie, jako nástroje daňové politiky	18
2.5	Daňová ustanovení v nejdůležitějších smlouvách Evropské unie	21
2.6	Daně jako příjem rozpočtu Evropské unie	22
3	Akcízy v Evropské unii a České republice	24
3.1	Vymezení pojmů v oblasti spotřebních daní dle zákona o spotřebních daních	24
3.2	Spotřební daně v České republice	27
3.3	Akcízy v Evropské unii	32
3.3.1	Harmonizace akcízů v Evropské unii.....	33
3.3.2	Strukturální směrnice k harmonizaci akcízů	35
4	Komparativní analýza akcízů uvalených na alkoholické nápoje a tabákové výrobky v České republice a vybraných zemích Evropské unie.....	45
4.1	Srovnání jednotlivých daňových zatížení v České republice, Německu a Švédsku	46
4.2	Politika veřejného zdraví v Evropské unii	46
4.2.1	Omezování kouření tabáku a konzumace alkoholu	48
4.2.2	Prevence proti konzumaci tabákových a alkoholických výrobků v České republice, Německu a Švédsku	50
4.3	Závěrečné doporučení.....	54
5	Závěr	55
	Zdroje.....	57

Seznam zkratek	65
Prohlášení o využití výsledků diplomové (bakalářské) práce	66
Seznam příloh	67

1 Úvod

Daňová politika jako taková, nás provází již od nepaměti, kdy se daně začaly vybírat. Hlavním cílem zavedení této politiky byl příjem do státního rozpočtu. Už Benjamin Franklin řekl: „Nic není jisté, než daně a smrt.“ Lze říci, že daně platí každý z nás a v kterémkoliv okamžiku, například už jednoduchým rozsvícením. Navíc dle mého názoru vybírání daní výrazně ovlivňuje hospodářskou politiku země a tím také i ovlivňování její makroekonomické situace.

Různé poplatky a daně placené obchodníky při vjezdu do určité země nebo města, při průjezdu nějakým územím nebo při obchodování na tržištích lze označit jako tzv. předchůdce dnešních daní z prodeje či ze spotřeby. A tím představují nejstarší daně vůbec. Ze začátku byly pouze v naturálních jednotkách, až postupem času, kdy se začalo vyvíjet peněžní hospodářství, nabyly peněžní hodnoty. Původně měly tyto daně postihovat pouze obchodníky a zisky z obrátů, ale postupem času se začaly přesouvat do cen a tím se jejich faktickými plátcí stali spotřebitelé. Později se jejich vývoj začínal ubírat takzvanými dvěma směry. Prvním z nich byl rozvoj spotřebních daní, které fungovaly jako daně z právního převodu zboží. Tím vznikly obrátové daně, které se ukládaly jako procentní část z ceny obrátu zboží. Vzhledem k tomu, že po kumulaci několika zdanění bylo zatížení obrátu dost vysoké, tak musely být sazby relativně nízké, a zboží se tak stalo předmětem akcíků vícekrát. Druhým směrem byl rozvoj akcíků selektivních, které se týkaly pouze některých vybraných druhů zboží. Dnešní spotřební daně se vyvinuly právě z těchto akcíků, kdy základem je jednotka – počet litrů, kusů nebo třeba kilogramů. Postupem času se předměty akcíků často měnily. Tendencí bylo postupně předmět nutné potřeby z těchto daní vylučovat. V Českých zemích bylo vybíráno například posudné z piva, dávky z vína, z dobytku, cukru či ryb. Tabákový, solní či výbušninový monopol plnil velmi podobnou funkci jako akcíky.

Nynější daňová soustava se dělí na daně přímé a nepřímé. Rozdíl mezi těmito daněmi spočívá ve způsobu výběru. Daně přímé se platí přímo z majetku – z příjmu a majetkové. Naopak daně nepřímé se platí ze spotřeby a je zde rozdíl mezi osobou, která daň odvádí finančnímu úřadu a osobou, která skutečně daň zaplatí. Jedná se o daně spotřební a z přidané hodnoty.

Vliv harmonizace daní Evropské unie na každého z nás se pohybuje zejména v oblasti nepřímých daní, kde členské země musí začleňovat své unijní právo do národní legislativy. Díky tomuto se také v české republice dne 1. ledna 2008 zavedly ekologické daně. Je nutné si ovšem uvědomit, že ne za všechno může Evropská unie. Například výši daňových sazeb si členské státy stanovují samy, Evropská unie pouze stanoví minimální sazby. Během předsednictví České republiky v 2009 se v oblasti daní probíraly hlavně novelizace směrnice o zdanění tabákových výrobků. V listopadu roku 2009 přišla Evropská unie se strategií 2020, která má stanoveny 5 zásadních cílů, na které se chce zaměřit a dosáhnout jich. Je zřejmé, že k dosažení těchto cílů může dost pomoci právě daňová politika, tedy spíše prohloubení její harmonizace a koordinace.

Druhá kapitola této bakalářské práce je věnována obecným východiskům daňové politiky. Tato kapitola je rozdělena na dvě části. První část se věnuje daňové politice v ČR a druhá část je věnována daním v Evropské unii.

Třetí kapitola je věnována problematice spotřebních daní a to v rozsáhlejší pojetí. Opět se jedná o rozdělení do dvou částí a to na problematiku akcízů v České republice a Evropské unii.

Čtvrtá kapitola je věnována komparativní analýze mezi Českou republikou a vybranými státy Evropské unie, těmito státy jsou Švédsko a Německo. V této kapitole je také věnována pozornost politice veřejné ochrany zdraví Evropské unie. A následná komparace zdravotní politiky v oblasti omezování kouření a konzumace alkoholu v České republice, Německu a Švédsku.

Cílem této bakalářské práce je za pomoci komparativní analýzy zjistit rozdíly v daňových sazbách a daňových zatíženích jednotlivých výrobků České republiky, Německa a Švédska. Dalším dílčím cílem je, na základě analýzy dostupných informací, shodnocení zdravotní politiky jednotlivých vybraných zemí v oblasti ochrany kouření a konzumaci alkoholických nápojů. Závěrem analytické části je vlastní doporučení na zlepšení této problematiky ve vybraných zemích EU.

Při zpracování teoretické části této bakalářské práce je čerpáno z knižní literatury, literatury vydané Komisí EU a především, také ze zákona č. 331/2014 Sb., o spotřebních daních. K naplnění cílů je použita analýza jednotlivých sazeb spotřebních daní vybraných států Evropské unie, dále za pomoci propočtů zjištěna jednotlivá daňová zatížení a následně porovnání zdravotních politik vybraných zemí se zaměřením na ochranu proti kouření a konzumaci alkoholu. V praktické části jsou využity především internetové zdroje spolu s literaturou vydanou Evropskou komisí.

2 Teoretická východiska daní a daňové politiky

Daň můžeme definovat dle Kubátové (Kubátová, 1994) jako povinnou, nenávratnou a zákonem stanovenou platbu do státního rozpočtu. Definice dle Hendrycha (Hendrych, 2003) říká, že daně jsou platební povinností, kterou stát stanoví zákonem a za jejich pomoci získává příjmy na úhradu celospolečenských potřeb. Podobně, jako Kubátová a Hendrych, definuje daně také Bakeš (Bakeš, 2003) a to tak, že daň je platební povinností, kterou stanovuje stát zákonem pro účely získání příjmů pro veřejný rozpočet, bez toho aniž by poskytl zdaňovaným subjektům ekvivalentní plnění.

Jak si můžeme všimnout, většina těchto definic je obdobná. Lze ji charakterizovat třemi slovy, jako:

- povinnost,
- nenávratnost,
- neekvivalentnost.

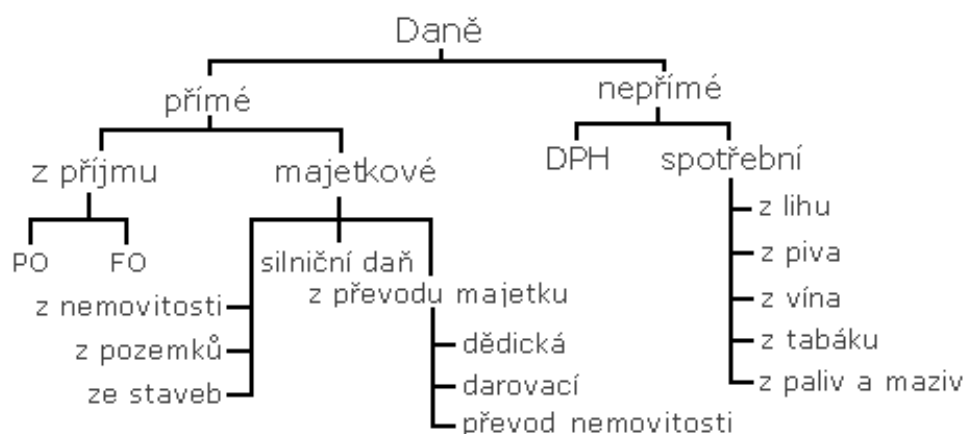
2.1 Daňový systém v České republice

„Pod legislativní zkratkou „daň“ zahrnuje ZSDP¹ daně, poplatky, odvody, zálohy na tyto příjmy a odvody za porušení rozpočtové kázně, které jsou příjmy veřejných rozpočtů a státních fondů. Dále se některá ustanovení ZSDP použijí na placení pokut, penále a odvodů a poplatků sankční podoby (Tomanová, 2006, s. 3)“

V daňové teorii se setkáváme s rozdělením daní dle určitých hledisek. Dle způsobu výběru daní rozlišujeme daně přímé a nepřímé viz obrázek (Obrázek 2.1).

¹ ZSDP – Zákon o správě daní a poplatků, zákon č. 337/1992 Sb.

Obrázek 2.1 Struktura daňové soustavy

Zdroj: Ekonomie: *Daňový systém ČR*. [online]. [Cit. dne 4. ledna 2016]. Dostupné z: http://ekonomie.topsid.com/index.php?war=danova_soustava_ceske_republiky.

Daně jsou zavedeny z toho důvodu, jelikož je nutné získat prostředky na financování veřejné správy. V tabulce (Tabulka 2.1) máme názorně ukázáno, které daňové příjmy tvoří jaký procentní podíl v rozpočtech veřejné správy.

Tabulka 2.1 Příjmy z daní do rozpočtů veřejné správy

Daně	Rozpočty obcí	Rozpočty krajů	Státní rozpočet
Daň z příjmu FO (ze závislé činnosti)	21,4%	8,92%	69,68%
Daň z příjmu FO	30,0%	-	10%
Daň z příjmu PO	21,4%	8,92%	69,68%
Daň z nemovitosti	100,0%	-	-
Daň z převodu nemovitosti	-	-	100%
Silniční daň	-	-	100%
DPH	21,4%	8,92%	69,68%
Spotřební daň	-	-	100%

Zdroj: RADVAN, Michal. *Czech Tax Law*. 2. Vydání. Brno: Tribun EU s.r.o. ISBN 978-80-210-4681-8.

Daňovým subjektem je osoba, která má daňovou povinnost a tudíž musí daň platit ze svého majetku (daň přímá) a nebo ji pouze odvádí výběrem od ostatních (daň nepřímá). Daňovému subjektu jsou v daňovém řízení určena práva a povinnosti. V daňovém právu jsou, jak říká Tomanová (2006, s. 9), vymezena určitá pravidla, jako například:

- „úřední jazyk,
- způsobilost k jednání,
- doručování,
- lhůty,
- nahlížení do spisů a převzatých dokladů, vydávání potvrzení,
- povinnost zachovat mlčenlivost,
- informační povinnost správce daně,
- závazné posouzení. “

Soubor činností a institucí, jejichž cílem je daně vybírat, vyměřovat a spravovat se nazývá správa daní. Správcem dně jsou úřady. Mezi nejčastější správce daně patří Ministerstvo financí a územní finanční instituce, jako jsou finanční úřady nebo finanční ředitelství, či celní úřady. Jelikož je pojem daň dosti široký, je taky široký pojem správce daně. Mezi další správce daně mohou být zařazeny obce a další orgány, které jsou dle zvláštních zákonů oprávněny vybírat výše stanovené poplatky. Obce spravují místní poplatky, soudy zase soudní poplatky.

Daňové řízení je druh správního řízení. Je upraveno zákonem č. 280/2009 Sb. Daňový řád. Jednotlivé daně jsou pak upraveny dalšími zákony. Daňové řízení sestává ze čtyř částí: přípravné řízení, vyměřovací řízení, doměřovací a opravné řízení. Přípravné řízení zahrnuje všechny činnosti spojené se vznikem daňového subjektu, jako například udělení daňového identifikačního čísla, či uložení daňové povinnosti daňovým subjektem a také dění po vzniku daňového subjektu, jehož výsledkem jsou podklady pro stanovení daně. Obsahem vyměřovacího řízení je stanovení daňové povinnosti. Vyměřovací řízení se zahajuje vždy po skončení zdaňovacího období. „*Rádné daňové tvrzení je povinen podat každý daňový subjekt, kterému to zákon ukládá, nebo daňový subjekt, který je k tomu správcem daně vyzván. Daňový subjekt je povinen v řádném daňovém tvrzení sám vyčíslit daň a uvést předepsané údaje, jakož i další okolnosti rozhodné pro vyměření daně. Daň je splatná v poslední den lhůty stanovené pro podání řádného daňového tvrzení.*“² Doměřovací řízení je vedeno za účelem stanovení změny poslední známé daně. Začíná dnem podání dodatečného daňového přiznání, dodatečného vyúčtování nebo pokud správce daně provede daňovou kontrolu s nálezem.

² §135, Hlava IV, zákon č. 280/2009 Daňový řád

„Podle výsledků doměřovacího řízení doměří správce daně daň ve výši rozdílu poslední známé daně a částky nově zjištěné a tento doměřený rozdíl na dani současně předeptíse do evidence daní; doměřením daně se rozumí i dodatečné stanovení daně plátci daně k přímé úhradě. K doměřením z moci úřední může dojít pouze na základě výsledku daňové kontroly. Zjistí-li správce daně nové skutečnosti nebo důkazy mimo daňovou kontrolu, na jejichž základě lze důvodně předpokládat, že bude daň doměřena, postupuje podle § 145 odst. 2. Pokud jsou v doměřovacím řízení zjištěny pouze rozdíly v jednotlivých údajích, na základě kterých byla stanovena poslední známá daň, a na základě toho nedojde ke změně poslední známé daně, uvede správce daně ve výroku dodatečného platebního výměru, že daň se neodchyluje. Je-li doměřená daň vyšší než daň dodatečně tvrzená daňovým subjektem, je rozdíl splatný v náhradní lhůtě do 15 dnů ode dne právní moci dodatečného platebního výměru. Ve stejné náhradní lhůtě je splatná i daň doměřená z moci úřední.“³ „Neodchyluje-li se doměřovaná daň od daně dodatečně tvrzené daňovým subjektem, správce daně nemusí daňovému subjektu výsledek doměřením oznamovat dodatečným platebním výměrem; to neplatí, pokud byl zahájen postup k odstranění pochybností. Dodatečný platební výměr správce daně založí do spisu.“⁴

2.2 Daně přímé a nepřímé

Daně lze třídit z různých hledisek. Nejzákladnější rozlišení daní je na základě důchodu a to na daň přímou a nepřímou. Platit daň přímou je zákonem stanoveno určitému subjektu, který se nazývá poplatník. Poplatníkovi se tímto snižuje jeho bohatství, protože daň platí ze svých peněz. Proto jsou také přímé daně označovány vyšší daňovou distorzí⁵. K daním přímým se zařazují daně příjmové a daně majetkové. Mezi příjmové daně se řadí daň z příjmu právnických osob a daň z příjmu fyzických osob. Mezi daně majetkové zase daň silniční, daň z nemovitosti a daň z převodu nemovitosti. Místní poplatky placené v ČR mají všechny znaky daní a proto mohou být také označovány za majetkovou daň. Jedná o poplatek, který putuje do rozpočtu obcí. Týká se to například poplatků ze psů (Kubátová, 2010). Daň nepřímá je oproti dani přímé rozdílná v tom, že subjektem je zde plátce, který započítává hodnotu daně do svých výrobků a služeb. Vybranou daň odvádí státu, ale konečné břemeno dopadá na spotřebitele, který je tuto

³ §143, Hlava IV, zákon č. 280/2009 Daňový řád

⁴ §144, Hlava IV, zákon č. 280/2009 Daňový řád

⁵ daňová distorze – odpor daňových subjektů k placení daní

daň nucen zaplatit spolu s výrobkem. Mezi nepřímé daně řadíme daně ze spotřeby. Jsou to daně spotřební a daň z přidané hodnoty. Za nepřímé daně mohou být označovány také místní poplatky za lázeňský nebo rekreační pobyt (Tomanová, 2006).

2.2.1 Daň z příjmu

V České republice jsou daně z příjmu upraveny zákonem č. 586/1992 Sb. o dani z příjmu. Dani z příjmu podléhají následující příjmy (Radvan, 2009):

- příjmy ze závislé činnosti,
- příjmy z podnikání,
- příjmy z pronájmu,
- příjmy z kapitálu.
- ostatní příjmy.

Ve většině případů je poplatník a plátcem jedna a tatáž osoba. V České republice jsou sazby rozděleny zvlášť pro fyzické a zvlášť pro právnické osoby. Pro fyzické osoby je sazba 15% a pro právnické osoby 19%. Zdaňovacím obdobím pro daň z příjmu je den 31. března následujícího roku po konci zdaňovacího období.

2.2.2 Majetkové daně

Majetkové daně slouží ke zdanění majetku osob. Rozlišujeme daň z nemovitostí, daň darovací, dědickou a silniční.

Daň z nemovitostí je nejběžnější majetkovou daní u nás. Je upravena zákonem č. 338/1992 Sb. zákonu o dani z nemovitostí. Předmětem daně jsou pozemky a nemovitosti nacházející se na území České republiky. Od 18. století existuje v České republice územní katastr. V němž jsou vedeny veškeré záznamy o vlastnictví a výměře pozemků v ČR. Předmětem daně z pozemku je tedy výměra pozemku na území ČR zaregistrována v katastru. Ve většině případů je poplatníkem daně z pozemků, vlastník pozemku. Někdy je ale také poplatníkem samotný nájemce. Sazba daně je rozlišná dle velikosti obce, ve které se pozemek nachází. Předmětem daně z nemovitostí jsou budovy a stavby na území České republiky. Poplatníkem daně je majitel stavby. Sazba daně je různá pro byty, rodinné domy, garáže či rekreační domky (Radvan, 2009).

Darovací daň a dědická daň byly dříve upraveny zákonem č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí. Od ledna 2014 tato daň již neexistuje a dědictví nebo dary jsou tak předmětem daně z příjmu.

Daň z převodu nemovitosti se řídí od ledna 2014 zákonným opatřením senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí. Předmětem daně z nabytí nemovitých věcí je úplatné nabytí vlastnického práva k nemovité věci, která je pozemkem, stavbou, právem stavby (jímž zatížený pozemek se nachází na území České republiky) nebo spoluvlastnickým podílem na nemovité věci. Poplatníkem daně z nabytí nemovitých věcí je převodce vlastnického práva k nemovité věci, nabyvatel vlastnického práva k nemovité věci v ostatních případech. Sazba daně je 4%.

Silniční daň je upravena zákonem č. 16/1993 Sb., o dani silniční. Předmětem daně jsou silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná a používaná na území České republiky pro účely podnikání. Poplatníkem je vlastník automobilu zapsaný v technickém průkazu a je provozovatelem automobilu. Poplatníkem je rovněž zaměstnavatel, který vyplácí zaměstnanci cestovní náklady. Sazba daně je rozličná dle zdvihového objemu motoru.

2.2.3 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty je v České republice poměrně mladá daň. Byla vytvořena 1. ledna 1993 a od té doby byla již šestkrát upravena. Nyní je upravena dle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Předmětem daně je zboží nebo služba poskytnutá za úplatu za účelem zisku. U této daně rozlišujeme dvě osoby a to plátce daně a poplatníka. Plátce daně je daňový subjekt, který má své daňové identifikační číslo a jeho obrat tvoří 1 000 000 Kč za posledních 12 měsíců. Poplatníci daně jsou osoby, které výrobek kupují, protože sazba daně je obsažena už v jeho ceně. Platíme ji tedy nepřímou. Sazby daně z přidané hodnoty jsou v ČR tři. Základní sazba je 21%, první snížená je 15% a druhá snížená je 10%.

2.2.4 Daň spotřební

Spotřební daň je typickou nepřímou daní. Je upravena zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Od daně z přidané hodnoty se liší především předmětem daně, způsobem zdaňování a výběrem daně. Výběr těchto daní je prováděn jednorázově a to většinou již u výrobců nebo

dovozců úzké skupiny výrobků. Společným rysem těchto daní je to, že nezatěžují výrobce či dodavatele těchto výrobků, ale naopak konečného spotřebitele, jelikož ten, musí zaplatit daň fakticky v ceně výrobku (Svaz účetních, 2001).

Předmětem daně jsou výrobky, které negativně ovlivňují životní prostředí nebo výrobky, které negativně ovlivňují lidské zdraví. Jedná se o tyto skupiny výrobků:

- minerální oleje,
- líh,
- pivo,
- víno a meziprodukty,
- tabákové výrobky a
- surový tabák.

Sazby daně jsou stanoveny v pevných částkách na jednotku množství. Sazby daně jsou stanoveny na určitý výrobek bez ohledu na to, jak velký je plátc daně. Výjimku tvoří pivovar, kde daň z piva se počítá podle toho, jak je velký pivovar. Zdaňovací období je jeden měsíc. Po skončení tohoto období podává plátc daňové přiznání a odvádí daň.

2.3 Harmonizace daní v EU

Harmonizace daní v Evropské unii by měla přispět k posílení společného trhu a EU by se tak měla stát atraktivnější pro pracující a investory. Ve výlučné kompetenci členských států jsou daně přímé. Naopak daně nepřímé dosáhly vyššího stupně harmonizace, jelikož mají dopad na volný pohyb zboží.

Daňová harmonizace v rámci Evropské unie spočívá ve sbližování daňových systémů jednotlivých členských zemí na základě určitých pravidel. Harmonizace má dle Nerudové tři základní fáze (Nerudová, 2011):

- výběr daně, kterou je nutné harmonizovat,
- harmonizace daňového základu,
- harmonizace daňové sazby.

Harmonizaci můžeme ale také rozdělit na tři úrovně:

- každá země má své vlastní daně,
- některé daně jsou společné a některé rozdílné,
- ve všech zemích jsou daně stejné.

V rámci procesu daňové harmonizace byl jako cíl Evropských společenství definováno zavedení jednotného trhu a jeho hladké fungování. O jednotném a vnitřním trhu se diskutovalo na evropských summitech v Kodani (1982), Dublinu (1984) a Bruselu (1985). Na základě toho, že na začátku osmdesátých let 20. století se začalo diskutovat o odstranění dosavadních překážek volného pohybu osob, odbourávání kontrol na vnitřních hranicích a odstranění zbývajících příčin fragmentace trhu Společenství. Záměr vytvořit jednotný vnitřní trh byl zařazen do tzv. Bílé knihy, kterou zveřejnila Evropská komise 14. 6. 1985 a byla schválena na zasedání Evropské rady v Miláně 29. 6. 1985. Bílá kniha z roku 1985 rozčlenila překážky stanovené lordem Cockfieldem do tří druhů (Šišková, 2012):

- odstranění věcných překážek,
- odstranění technických překážek,
- odstranění daňových překážek.

Pokud budeme harmonizaci považovat za nástroj odstranění překážek a tím i za nástroj k fungování jednotného trhu, budeme pak mluvit o harmonizaci pozitivní a negativní. V pozitivní harmonizaci jde spíše o proces přibližování národních daňových systémů členských států, prostřednictvím směrnic, nařízení a jiných legislativních nástrojů, které využívá Evropská komise k zabezpečování harmonizace. Výsledkem pozitivní harmonizace jsou stejná pravidla ve všech členských státech. A tím i vytvoření jednotného trhu. V dnešní době má však Evropská komise velký problém jednat v těchto věcech jednomyslně. Opakem pozitivní harmonizace je harmonizace negativní. Ta je v kompetenci Evropského soudního dvora, který v národních daňových systémech tvoří opatření na základě judikatury Evropského soudního dvora, nikoliv na základě směrnic či nařízení. Při negativní harmonizaci nemůžeme očekávat stav kdy budou všude platit stejná pravidla, protože v judikatuře ESD není dáno, jakým způsobem má být daňové ustanovení změněno.

Dále můžeme harmonizaci rozdělit na harmonizaci přímou a nepřímou. Harmonizace přímá se snaží harmonizovat daňové systémy přímo a to za pomoci daňových směrnic. Naopak harmonizace nepřímá se snaží o harmonizaci daňových ustanovení pomocí jiných oblastí práva, například obchodního. V dnešní době můžeme tuto nepřímou harmonizaci vysledovat u obchodních činností, kde je stále snaha harmonizovat daňový základ za pomoci harmonizace účetnictví či obchodního práva.

Z hlediska teritoriálního můžeme harmonizaci rozdělit na vertikální a horizontální. U vertikální harmonizace jde především o to, aby byly harmonizovány daňové systémy, které jsou uvalovány různými stupni státní samosprávy. Například můžeme zmínit USA, kde by vertikální harmonizace představovala sjednocení daňového národního systému s federálním daňovým systémem. Opakem je horizontální harmonizace, kde jde o harmonizaci daňových systémů, které jsou uvalovány na stejném stupni státní samosprávy. Zde můžeme mluvit EU, kde se jedná o sladění jednotlivých národních daňových systémů.

V poslední řadě můžeme ještě harmonizaci rozdělit z hlediska daňového systému jako celku a to na harmonizaci celkovou a dílčí. V tomto případě se jedná o harmonizaci buď všech daňových ustanovení a nebo pouze vybraných ustanovení daňových systémů. Evropská komise si vybrala harmonizaci dílčí, a to v oblasti korporativního zdaňování, jedná se o harmonizaci těch ustanovení, které zapříčiňují bariéry ve fungování jednotného vnitřního trhu.

2.3.1 Daňová koordinace

S daňovou harmonizací úzce souvisí pojem daňová koordinace. Jedná se o první stupeň mezinárodního sbližování v oblasti daní. Dle Kubátové se jedná především o vytváření bilaterálních nebo multilaterálních schémat zdanění pro omezení arbitrážních obchodů⁶ (Kubátová, 2006). Spolu s těmito smlouvami jsou vydávána také doporučení k novelizaci daňových zákonů aby nedocházelo ke škodlivé daňové konkurenci, tedy můžeme říci aby nedocházelo k praní špinavých peněz (Šíroky, 2008). Daňová koordinace je na rozdíl od daňové harmonizace mnohem širší v přizpůsobování daňových systémů. Za daňovou koordinaci

⁶ Jedná se o koupi výrobku na jednom trhu a následném jeho prodeji na trhu druhém za účelem zisku.

považujeme jakékoliv přizpůsobení daňového systému jedné země ke druhé. Na rozdíl od daňové harmonizace, daňová koordinace nevede k jednotnosti daňových systémů. Daňová koordinace není pouze v členských státech EU či zónách volného obchodu, ale také v mezinárodních organizacích jako je OECD, Mezinárodní měnový fond či OSN.

2.3.2 Evropská integrace jako začátek harmonizace

Evropská integrace stojí na třech základních smlouvách primárního práva EU. Jedná se o Smlouvu o založení Evropského společenství uhlí a oceli, kterou též nazýváme jako Pařížská smlouva. Byla podepsána dne 18. 4. 1951 a její platnost vypršela v roce 2002. Další smlouvou byla Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii, která byla podepsána dne 25. 3. 1957. Třetí smlouvou byla Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství, podepsaná ve stejnou dobu jako smlouva předešlá. Všechny smlouvy byly později upraveny a několikrát novelizovány. Tyto smlouvy byly založeny společně se státy tzv. „Velké šestky“. Šlo o tyto státy: Belgie, Lucembursko, Nizozemsko, Francie, Německo a Itálie. Za čtvrtou základní smlouvu lze považovat Maastrichtskou smlouvu a tedy Smlouvu o Evropské unii, podepsanou dne 7. 2. 1992. V její podstatě byl tak vytvořen nový stupeň integrace a pro Evropskou unii byly stanoveny tři pilíře:

- společenství,
- společná zahraniční a bezpečnostní politika,
- spolupráce v oblasti justice a vnitra.

Zásadní novelizace Maastrichtské smlouvy proběhly dvakrát. První byla novelizace smlouvou Amsterodamskou, podepsanou dne 2. 10. 1997. Při této novelizaci se nestalo nic až tak podstatného co se integrace týče, přinesla 140 změn a byly přečíslovány články ve Smlouvě o Evropské unii. Druhá novelizace proběhla za podepsání smlouvy z Nice dne 26. 2. 2001. Díky této smlouvě máme Evropskou unii tak velkou, jelikož zakotvila velikost Evropské unie, rozdělování hlasovacích práv členských států a počty členů v Evropském parlamentu na jednotlivé členské země.

Další změny, které nastaly v zakládajících smlouvách, se týkaly šesti aktů o přistoupení při rozšiřování. Šlo tedy o tato data:

- 1973 – Velká Británie, Irsko a Dánsko;
- 1981 – Řecko;

- 1986 – Španělsko a Portugalsko;
- 1995 – Rakousko, Finsko a Švédsko;
- 2004 – Polsko, Slovensko, Česká republika, Slovinsko, Maďarsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Kypr a Malta;
- 2007 – Bulharsko a Rumunsko;
- 2014 – Chorvatsko.

Posledním stávajícím základním dokumentem je Lisabonská smlouva, která byla podepsána dne 13. 12. 2007 v Irsku a v platnost vstoupila až dva roky poté, tedy v roce 2009. Dle této smlouvy je Evropská unie založena na dvou smlouvách a to novelizované Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie. K prvkům primárního práva EU patří nyní také Listina základních práv, která má stejnou právní sílu jako smlouvy. Sekundární právo Evropské unie je tvořeno nařízeními, směrnicemi, rozhodnutími, doporučeními a stanovisky.

2.4 Orgány Evropské unie, jako nástroje daňové politiky

Posláním Evropské unie je mimo jiné také podpora udržitelného rozvoje Evropy, založeného na vyváženém hospodářském růstu a cenové stabilitě, vysoká konkurenceschopnost a v neposlední řadě vysoký stupeň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Opatření v oblasti daní mohou k tomuto cíli přispět v oblasti odstraňování cel a omezování množství dováženého a vyváženého zboží mezi členskými státy, odstraňování překážek volného pohybu osob, kapitálu a zboží a zajišťování sbližování právních předpisů členských států. V Lisabonské smlouvě došlo také ke změnám co se institucí Evropské unie týče. Evropská unie má těchto sedm orgánů:

- Evropský parlament,
- Evropská rada,
- Rada Evropské unie,
- Evropská komise,
- Evropský soudní dvůr,
- Evropská centrální banka,
- Účetní dvůr.

Evropský parlament byl založen v roce 1952 jako Společné shromáždění Evropského společenství uhlí a oceli, později v roce 1962 byl přejmenován na Evropský parlament. První přímé volby se konaly v roce 1979. Sídlo je ve Štrasburku, Lucemburku a Bruselu. Předsedou je Martin Schulz. Evropský parlament je zákonodárným orgánem a jeho poslanci jsou voleni na 5 let přímo, občany členských států. Plní tři funkce: legislativní, dozorčí a rozpočtovou. Úkolem parlamentu je schvalování právních předpisů, které mu předkládá komise, rozhoduje o rozšiřování Evropské unie, rozhoduje v otázkách týkajících se mezinárodních dohod a také kontroluje Komisi. Mezi dozorčí činnosti patří především kontrola všech orgánů EU, volba předsedy Komise, projednává měnovou politiku s Evropskou centrální bankou, sleduje průběh voleb a vyjadřuje se k peticím předkládaným občany. K rozpočtovým činnostem patří zejména schvalování rozpočtu EU spolu s Radou a schvalování dlouhodobého rozpočtu EU. V Evropském parlamentu je k dispozici 751⁷ křesel pro poslance ze všech členských států. Počty křesel jsou určeny dle velikosti obyvatelstva dané země. Avšak žádná země nemůže mít méně než 6 a více než 96 hlasů (Europa.eu). Co se daní týče, mohou být Evropskému parlamentu postoupeny stížnosti, respektive petice, na jejíž předložení má právo každý občan Evropské unie, či právnická osoba se sídlem v EU.

Evropská rada byla založena roku 1974, ale pouze jako neformální fórum, v roce 1992 už dostala formální status a roku 2009 se stala oficiálním orgánem Evropské unie. Sídlo je v Bruselu. Předseda je Donald Tusk. Evropská rada sdružuje vedoucí představitele Evropské unie. Evropská rada je nejvyšší politický orgán Evropské unie. Je tedy strategickým orgánem, který vymezuje obecné politické směry a priority EU. Evropská rada však neschvaluje právní předpisy. Zabývá se nejsložitějšími a nejcitlivějšími otázkami, které nelze vyřešit na nižších úrovních mezivládní spolupráce. Udává směr společné bezpečnostní a zahraniční politiky. Nominuje a jmenuje kandidáty do významných funkcí v rámci orgánů Evropské unie (Europa.eu).

Rada Evropské unie byla založena roku 1958 jako Rada Evropského Hospodářského společenství. Její sídlo je v Bruselu. Členy jsou ministři vlád všech zemí EU, podle dané

⁷ Počet hlasů jednotlivých zemí v Evropském parlamentu z roku 2014: Belgie 21, Bulharsko 17, ČR 21, Dánsko 13, Německo 96, Estonsko 6, Irsko 11, Řecko 21, Španělsko 54, Francie 74, Chorvatsko 11, Itálie 73, Kypr 6, Lotyšsko 8, Litva 11, Lucembursko 6, Maďarsko 21, Malta 6, Nizozemí 26, Rakousko 18, Polsko 51, Portugalsko 21, Rumunsko 32, Slovinsko 8, Slovensko 13, Finsko 13, Švédsko 20 a Velká Británie 73.

politiky. Předsednictví se určuje vždy na půl roku jednomu členskému státu⁸. Úlohou Rady EU je tlumočit názory členských států Evropské unie, schvalovat právní předpisy EU a koordinovat politiky Evropské unie, včetně politiky fiskální nebo daňové. Ministři jsou zmocněni přijímat jménem vlád členských států závazky k provedení kroků či opatření schválených na zasedání. Společně s Evropským parlamentem tvoří Rada hlavní rozhodovací orgány EU. Jednou ze základních úloh Rady je společně s Evropským parlamentem vyjednávat a přijímat zákony unie, na základě Evropské rady formovat zahraniční a bezpečnostní politiku a uzavírat dohody mezi EU a dalšími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi (Europa.eu).

Evropská komise byla založena v roce 1958 a její sídlo je v Belgii v Bruselu. Členy Evropské komise jsou z každé země jeden komisař. Předsedou je Jean-Claude Juncker. Evropská komise je výkonný a politicky nezávislý orgán Evropské unie. Komise je jediným orgánem Unie, který odpovídá za předkládání návrhů nové evropské legislativy a je odpovědná za provádění rozhodnutí Evropského parlamentu spolu s Radou EU. Úkolem Komise je předkládání návrhů právních předpisů s cílem chránit zájmy Evropské unie a jejích občanů v otázkách, které není možné řešit na jejich vnitrostátní úrovni. Tyto návrhy se týkají mimo jiné také oblasti daňové politiky. Evropská Komise také mimo jiné sestavuje roční rozpočet, který dále předkládá Evropskému Parlamentu a Radě. Spolu s Účetním dvorem potom dohlíží na to, jak je s těmito finančními prostředky zacházeno. Komise také spolupracuje se Soudním dvorem a to při otázkách týkajících se prosazování práva EU. Ve jménu všech členských států vystupuje v mezinárodních organizacích, především v oblasti obchodní politiky a humanitární pomoci (Europa.eu).

Evropský soudní dvůr (dále jen ESD) byl založen v roce 1952 a jeho sídlo je v Lucemburku. ESD se skládá ze tří orgánů: Soudního dvora, Tribunálu a Soudu pro veřejnou službu. Soudní dvůr se zabývá žádostmi o rozhodnutí v předběžných otázkách, které mu zasílají vnitrostátní soudy, dále pak některými žalobami na neplatnost a odvoláními. Soudní dvůr se skládá z jednoho soudce každého členského státu a 11 generálních advokátů. Tribunál rozhoduje v žalobách na neplatnost podaných jednotlivci, podniky a v některých případech státy EU. V praxi to znamená, že tento soud projednává především případy v oblasti hospodářské soutěže,

⁸ Od 1. ledna – 30. Června 2016 předsedá Radě EU Nizozemsko

zemědělství, státní pomoci, obchodu a ochranných známek. Skládá se z jednoho soudce každého členského státu. Posledním orgánem je Soud pro veřejnost, který jedná ve věcech sporných mezi EU a jejími zaměstnanci. Soud pro veřejnost se skládá ze 7 soudců. Téměř většina daňových případů se předkládá soudnímu dvoru ve formě předběžných otázek, takzvaných nepřímých žalob. V těchto otázkách se soudy členských států dotazují, jestli je možnost neslučitelnosti daňového předpisu členské země se zárukami volného pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu. Dalo by se říci, že zdrojem daňových rozhodnutí Soudního dvora jsou pravidla jednotného vnitřního trhu a celní unie a harmonizační opatření u daně z přidané hodnoty, akcízů a energetických daní. Aktivita Soudního dvora v daňové oblasti vychází z obecných zásad, ty naplňují za pomoci primárního práva „čtyři svobody“, a daňových zásad, které napomáhají k fungování jednotného trhu, za pomoci práva sekundárního.

Evropský účetní dvůr byl založen v roce 1977 a jeho sídlo je v Lucemburku. Členy tvoří z každé země jeden člen a předsedou je Vítor Manuel da Silva Caldeira. Evropský účetní dvůr je nezávislým externím auditorem EU a v této funkci chrání zájmy daňových poplatníků EU. Snaží se zlepšit způsob, jakým Komise spravuje finanční rozpočet. Podává pravidelné zprávy o využívání těchto prostředků. K úkolům Soudního dvora patří především provádění auditu příjmů a výdajů EU, prověřování osob a organizací, které s financemi EU hospodaří, vydávání auditních zpráv, hlášení podezření z podvodu, korupce či jiné nezákonné činnosti a předkládání zpráv Evropskému Parlamentu a Radě EU.

2.5 Daňová ustanovení v nejdůležitějších smlouvách Evropské unie

Za prvotní daňové ustanovení, které předpokládá spolupráci členských států i v oblasti daní můžeme považovat čl. 95 až 98 Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství. Rozdělení této problematiky jakoby předurčovalo budoucí priority Společenství. Zatímco nepřímým daním jsou ve smlouvě věnovány čtyři články, přímých daní se týká pouze jeden. Přímých daní se týká článek 98, který zakazoval zvýhodnění vývozu do jiných členských zemí formou úlev na přímých daních. Ostatní stanovení smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství se týkají daní nepřímých. Článek 95 zakazoval státu uvalovat na dovážené výrobky jiné daně, než které byly uplatňovány na domácí zboží. Další článek 96 upravoval to, že v případě vývozu zboží do jiných členských států nesměla refundace daně převýšit hodnotu daně, která byla původně vybrána. Omezení nevýhody plynoucí z používání

kaskádovité daně z obratu je upraveno v článku 97 a až článek 99 uložil Radě ministrů, aby na základě doporučení Komise a po konzultacích s Evropským parlamentem přijala opatření pro harmonizaci legislativy týkající se nepřímých daní v potřebné míře pro fungování jednotného evropského trhu. Je pochopitelné, že některá daňová ustanovení ze zakládající Římské smlouvy se postupem času pozměnila, z důvodu novelizace smluv o založení Evropských společenství. Podstatné změny můžeme zmínit dvě. Přijetí smlouvy o Evropské unii, která nahradila čl. 99 a nahradila jej novým zněním. A Amsterodamská smlouva, která přečíslovala smlouvu původní a vyškrtla čl. 97, protože v té době existovala mezi členskými státy jediná společná nepřímá daň a to daň z přidané hodnoty. Ve Smlouvě o založení Evropského společenství je podpořena daňová harmonizace články 94 a 97, které zahrnují sbližování právních předpisů v oblasti daní. Ze čl. 174 lze nepřímo odvodit harmonizaci akcízů z energie. Přijetí Lisabonské smlouvy roku 2009, kdy vstoupila v platnost, nijak nepoznamenalo daňová ustanovení (Široký, 2012).

2.6 Daně jako příjem rozpočtu Evropské unie

Evropská společenství byla nejprve financována příspěvky členských států⁹. V Římských smlouvách ale bylo zmíněno, že by mohly tyto příspěvky být nahrazeny vlastními zdroji. Systém vlastních zdrojů byl ustanoven rozhodnutím Rady a zahrnuje následující:

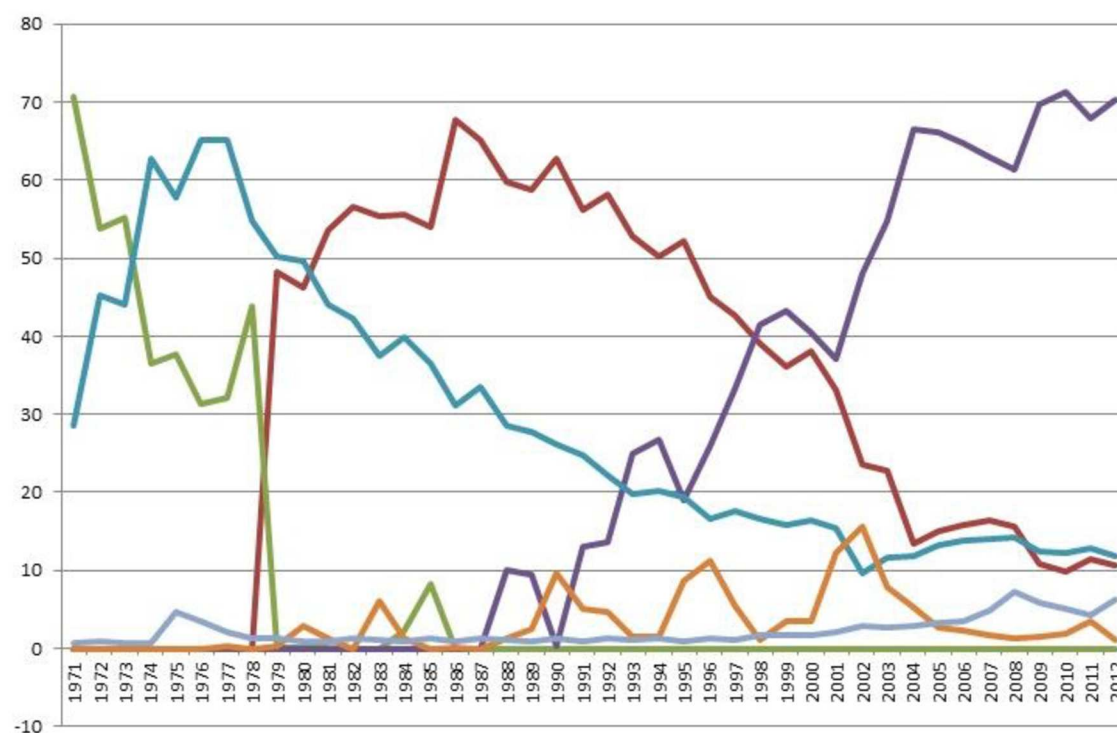
- zemědělské dávky – jedná se o dávky uvalené v rámci společné zemědělské politiky na zemědělské produkty dovážené do Evropského společenství ze třetích zemí a dávky vybírané od producentů cukru,
- výnos z cla – jedná se o clo, které je uvalené na komodity které vstupují na vnitřní trh,
- procento z národního výnosu daně z přidané hodnoty,
- příspěvek z hrubého národního produktu.

Jako výhody při prosazení daně z přidané hodnoty jako zdroje pro Evropský rozpočet jsou označovány poměrně nízké inkasní náklady, shoda všech členských států, že tato daň může být použita jako zdroj rozpočtu. V současnosti je určená jednotná sazba a to 0,3% s výjimkou

⁹ Dle Širokého: Německo, Francie a Itálie po 28%, Belgie a Nizozemsko po 7,9% a Lucembursko po 0,2% rozpočtu ES. (Široký, 2012)

Rakouska, Německa, Nizozemska a Švédsko¹⁰ (Široký 2012). Na obrázku (**Obrázek 2.2**) je znázorněn vývoj příjmů rozpočtu EU v letech 1970 – 2012 v procentech. Červenou barvou je označen podíl na harmonizovaném základu HDP, zelenou barvou ostatní příspěvky členských států, fialovou barvou příspěvky členských států z podílu HNP/HND, modrou barvou tradiční vlastní zdroje, oranžovou barvou přebytek z předešlého roku a šedou barvou další zdroje. Význam tradičních vlastních zdrojů (zemědělské dávky, dávky z cukru a cla) neustále klesá. To je způsobeno například vzrůstající soběstačností Unie a snižováním cel na dovoz do EU. Také podíl na DPH se výrazným způsobem vyvíjel. V roce 1979, kdy byl zaveden, tvořil přes 30 % rozpočtu. Ve druhé polovině 80. let 20. století podíl na DPH představoval 50 až 60 % rozpočtu Společenství, v roce 1986 to bylo dokonce 66 %. V posledních letech tento zdroj rozpočtu zaznamenal výrazný pokles. Největším zdrojem příjmů se tak stává příspěvek z HND členských států, který nejlépe zohledňuje schopnost zemí platit do společného rozpočtu (Euroskop.cz).

Obrázek 2.2 Vývoj příjmů EU

Zdroj: EUROSOP: *Příjmy rozpočtu EU*. [online]. [cit. 15. března 2016].
Dostupné z: < <https://www.euroskop.cz/8878/sekce/prijmy-rozpocet-eu/> >.

¹⁰ Tyto země mají jiné stanovené procento: Rakousko 0,225%, Německo 0,15%, Nizozemsko 0,1% a Švédsko 0,1%.

3 Akcízy v Evropské unii a České republice

Daně ze spotřeby působí jako daně in rem¹¹, protože při jejich nepřímém uvalování nelze zohlednit situaci poplatníka, ať už majetkovou, sociální či důchodovou. Proto se liší od daní osobních, které se ohlížejí na osobní poplatníkovu schopnost daň platit. Lze tedy říci, že spravedlnost dopadů daní ze spotřeby lze zajistit pouze nepřímo. A to sazbami u zboží podle poměru poplatníků, kteří toto zboží nejspíše kupují (Kubátová, 2010). Jedním z důvodů regulace spotřeby je, že tyto vybrané výrobky mají špatný vliv na zdraví spotřebitele ať už přímo, či nepřímo. Dalo by se říci, že z tohoto pohledu je regulace státu v této oblasti hlavně u tabákových a alkoholických výrobcích. Nicméně, z analýzy inkasa spotřební daně státního rozpočtu¹² je zřejmé, že největší příjmy plynou z pohonných hmot, dále jsou tabákové výrobky a až poté alkoholické nápoje.

V této kapitole je podrobně popsán systém spotřebních daní v České republice a poté harmonizace akcízových sazeb ve dvou vybraných zemích Evropské unie, společně s legislativou k tomu spojenou.

3.1 Vymezení pojmů v oblasti spotřebních daní dle zákona o spotřebních daních

„Režimem s podmíněným osvobozením od cla se rozumí kterýkoliv ze zvláštních režimů stanovených v nařízení Rady, kterým se vydává celní kodex Společenství, v souvislosti s celním dohledem, jemuž podléhají vybrané výrobky, které nejsou zbožím Evropského společenství, při vstupu na celní území Evropského společenství, dočasné uskladnění, svobodná celní pásma nebo svobodné celní sklady, jakož i kterýkoliv z režimů uvedených v nařízení Rady, kterým se vydává celní kodex Společenství“¹³

Osvobozením od daně se rozumí uvedení vybraných výrobků do volného oběhu aniž by vznikla povinnost daň zaplatit, přiznat či vyměřit.

¹¹ „na věc“

¹² Ministerstvo financí, příjmové části státních rozpočtů, z let 2005 až 2015.

¹³ §3, Část první, zákon č. 331/2014 Sb., o spotřebních daních

Podmíněným osvobozením od daně se rozumí odklad povinnosti daň přiznat, vyměřit a zaplatit do dne kdy je vybraný výrobek uveden do volného oběhu.

„Daňový sklad je prostorově ohraničené místo na území České republiky ve kterém provozovatel daňového skladu za podmínek stanovených tímto zákonem vybrané výrobky vyrábí, zpracovává, skladuje, přijímá nebo odesílá, pokud tento zákon nestanoví jinak¹⁴, přičemž hranice takového místa nesmějí být přerušeny s výjimkou případu, kdy tímto místem prochází veřejná komunikace; správce daně může stanovit, že určité objekty a plochy tohoto místa nejsou jeho součástí“¹⁴

Oprávněný příjemce je fyzická nebo právnická osoba, která není provozovatelem daňového skladu, ale na základě své podnikatelské činnosti a povolení jednorázově nebo opakovaně přijímá vybrané výrobky v režimu podmíněného osvobození od daně ze státu jiného než členského, tato osoba nesmí tyto výrobky skladovat ani odesílat.

Uživatel vybraných výrobků je fyzická nebo právnická osoba, která vybrané výrobky osvobozené od daně přijímá, užívá, případně prodává¹⁵. Uživatelé jsou daňoví poplatníci bez povinnosti se registrovat.

Uvedením do daňového volného oběhu se rozumí:

- každé¹⁶, vyjmutí vybraných výrobků z režimu podmíněného osvobození od daně,
- každá¹⁷, výroba vybraných výrobků mimo režim podmíněného osvobození od daně,
- každý¹⁷, dovoz vybraných výrobků mimo režim podmíněného osvobození od daně,
- každé skladování nebo doprava vybraných výrobků, u nichž se neprokáže, že se jedná o výrobky zdaněné, nebo pokud se neprokáže způsob jejich nabytí oprávněně bez daně.

Daňovou povinností se rozumí výše daně, která se musí přiznat a zaplatit u dovezených nebo vyrobených vybraných výrobků. U vybraných výrobků, které jsou osvobozeny od daně je to výše daně, která by byla stanovena, kdyby nebyl výrobek osvobozen.

¹⁴ §59, 78, 89 a 99

¹⁵ dle § 52a a 53

¹⁶ i protiprávní

Klasifikace NACE je klasifikace ekonomických činností uvedená v nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1893/2006.

Kód nomenklatury je číselné označení vybraných výrobků uvedené v Nařízení Rady o tarifu, statistické nomenklatuře a Společném celním tarifu.

„Místem pobytu se rozumí adresa místa trvalého pobytu státního občana České republiky nebo adresa místa pobytu cizince; v případě, že tato osoba nemá místo pobytu na území České republiky, je povinna oznámit správci daně adresu pro doručování“¹⁷

Množství pro osobní spotřebu se považuje za množství, které nesmí přesáhnout u:

- *„minerálních olejů, s výjimkou zkapalněných ropných plynů dopravovaných v tlakových nádobách o hmotnosti náplně do 40 kg včetně, množství dopravované v běžných nádržích zvýšené o 20 l,*
- *zkapalněných ropných plynů v tlakových nádobách o hmotnosti náplně do 40 kg včetně 5 tlakových nádob,*
- *lihovin podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího definici a popis lihovin 10 l konečných výrobků,*
- *piva 110 l,*
- *meziproduktů 20 l,*
- *vína 90 l, z toho u šumivých vín 60 l,*
- *cigaret 800 kusů,*
- *cigarillos nebo doutníků o hmotnosti nejvýše 3 g/kus 400 kusů,*
- *ostatních doutníků 200 kusů,*
- *tabáku ke kouření 1 kg¹⁸.“*

¹⁷ §3, Část první, zákon č. 331/2014 Sb., o spotřebních daních

¹⁸ §4, Část první, zákon č. 331/2014 Sb., o spotřebních daních

3.2 Spotřební daně v České republice

Spotřební daně v České republice byly zavedeny 1. ledna 1993 a řídil se dle zákona č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, ten byl ovšem mnohokrát novelizován. Cílem těchto novelizací bylo sbližování právní úpravy spotřebních daní platných v České republice s právním řádem Evropské unie. Postupně se upravovaly definice předmětu spotřebních daní, sazby spotřebních daní se přibližovaly minimálním sazbám platným v EU, upravoval se režim osvobození od daně a jiné. Posledním krokem ve snaze o harmonizaci právní úpravy spotřebních daní v České republice s právní úpravou Evropské unie bylo přijetí zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních (dále jen ZSD). S těmito daněmi se můžeme setkat s pojmem dvojí zdanění. Dvojí zdanění znamená, že výrobky, které podléhají spotřební dani, podléhají také dani z přidané hodnoty. Spotřebitel tedy zaplatí s jedním výrobkem, dvě daně. Spotřební daň se od daně z přidané hodnoty liší tím, že (Svaz účetních, 2001):

- sazby jsou stanoveny pevnou částkou na jednotku množství,
- daň je vybírána jednorázově a to u výrobce či dovozce,
- spotřební daň se stává součástí základu pro výpočet daně z přidané hodnoty.

U vybraných výrobků z dovozu a při prodeji tabákových nálepek jsou správou daně pověřeny celní orgány. U vybraných tuzemských výrobků provádí správu daně finanční úřady. V souvislosti se správou spotřebních daní má celní správa postavení správního orgánu v řízení při povinnosti značit líh ve spotřebitelském balení vyrobený na daňovém území České republiky nebo na toto území dovezený.

Při řízení podle zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu, ve znění pozdějších předpisů, se postupuje podle správního řádu. Celních úřadů se v České republice nachází 15, každý v jednom kraji plus celní úřad pro Prahu – Ruzyně (Celní správa ČR).

Předmětem spotřební daně jsou vybrané výrobky vyrobené na území Evropské unie nebo na území Evropské unie dovezené. V České republice jsou tyto spotřební daně:

- z lihu,
- z tabákových výrobků,
- z piva,
- z minerálních olejů,

- z vína a meziproductů,
- daň ze surového tabáku.

Avšak některé tyto výrobky, z již výše popsaných vybraných výrobků, jsou osvobozeny od daně (viz podkapitola 3.1). Dani nepodléhají ty výrobky, které byly již jednou spotřební daní zdaněny, pokud u nich ovšem neproběhlo vrácení daně. Takto je ošetřeno jednorázové zdanění spotřebních daní.

Zákon o spotřebních daních stanovuje jako plátce spotřebních daní fyzické nebo právnické osoby, které jsou provozovatelem daňového skladu, oprávněným příjemcem, oprávněným odesílatelem a vznikla ji daň přiznat a zaplatit. Plátcem daně mohou být, ale také fyzické osoby, které v této oblasti neprovozují podnikatelskou činnost. Jedná se o spotřebitele, kteří si tyto výrobky dovážejí ze zahraničí pro vlastní spotřebu. Do tohoto okruhu plátců patří také fyzické nebo právnické osoby, které vybrané výrobky ani nevyrábějí, ani nedovážejí a ani nevyvážejí, ale nakoupily je osvobozené od této daně a vyskladnily za jiným účelem, než původně byly. Plátcem je také ten, kdo vybrané výrobky skladuje nebo vyskladňuje a neprokáže, že tyto výrobky již byly zdaněny nebo od daně osvobozeny (Svaz účetních, 2001). Zákon o spotřebních daních stanovuje určitým osobám povinnost registrovat se ke spotřební dani. Dříve se tyto osoby registrovali u příslušného finančního úřadu, nyní (od roku 2004) se registrují u Celní správy. Plátce získá unikátní číslo DIČ a seznam takto registrovaných plátců je ke shlédnutí na stránkách Celní správy České republiky.

Zdaňovacím obdobím pro vybrané výrobky je jeden kalendářní měsíc. „Plátci, kterým vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit, jsou povinni předložit daňové přiznání samostatně za každou daň, a to do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla, pokud tento zákon nestanoví jinak; ve stejné lhůtě a stejným způsobem jsou plátci oprávněni uplatnit nárok na vrácení daně, pokud tento zákon nestanoví jinak. Při dovozu vybraných výrobků se za daňové přiznání považuje celní prohlášení, jímž je navrženo propuštění vybraných výrobků do příslušného celního režimu.“¹⁹ Daň je splatná do 40. dne od skončení zdaňovacího období. Při

¹⁹ §18, Část první, zákon č. 331/2014 Sb., o spotřebních daních

dovozu je splatnost daně do 10 kalendářních dnů ode dne doručení o vyměření cla, daní a poplatků. Daň je splatná nejpozději první pracovní den po vzniku daňové povinnosti jestliže:

- vybrané výrobky nebyly okamžitě převedeny do režimu podmíněného osvobození od daně,
- „u vybraných výrobků dopravovaných v režimu podmíněného osvobození od daně okamžikem jejich ztráty nebo znehodnocení s výjimkou nepředvídatelné ztráty nebo znehodnocení“²⁰,
- „okamžikem porušení režimu podmíněného osvobození od daně během dopravy vybraných výrobků v tomto režimu“²¹.

Od daně jsou osvobozeny:

- „výrobky dovezené, pokud se na ně vztahuje osvobození příležitostného dovozu zboží v osobních zavazadlech cestujícího, člena posádky letadla nebo dovozu pohonných hmot cestujícím podle zákona upravujícího daň z přidané hodnoty,
- výrobky nakoupené bez daně za stavu ohrožení státu a válečného stavu, pokud tak nařídí vláda,
- dovezené nebo dopravené z území jiného členského státu na daňové území České republiky pro ozbrojené síly států, které jsou členy Organizace Severoatlantické smlouvy, s výjimkou ozbrojených sil České republiky pro použití těchto výrobků těmito ozbrojenými silami nebo civilními zaměstnanci je doprovázejícími nebo k zásobování jejich jídelen, tyto výrobky mohou být dopravovány z jiného členského státu nebo z místa dovozu na daňovém území České republiky pouze s osvědčením o osvobození od spotřební daně vyhotoveným podle vzoru a způsobem uvedeným v příslušném předpisu Evropské unie,
- výrobky dovezené ze třetích zemí, pokud jsou tyto vybrané výrobky v rámci omezení a za podmínek stanovených mezinárodními smlouvami s těmito zeměmi osvobozeny od daně z přidané hodnoty,
- výrobky dovezené mezinárodními organizacemi nebo jejich členy, pokud jsou tyto vybrané výrobky v rámci omezení a za podmínek stanovených mezinárodními úmluvami

²⁰ §9, písm. a, Část první, zákon č. 331/2014 Sb., o spotřebních daních

²¹ §9, písm. f, Část první, zákon č. 331/2014 Sb., o spotřebních daních

zakládajícími tyto organizace, popřípadě dohodami o umístění jejich sídla, osvobozeny od daně z přidané hodnoty.“²²

Nárok na osvobození vybraného výrobku od daně, je uživatel povinen uplatnit toto osvobození písemně u plátce nebo uživatele, a to nejpozději před jejich vydáním, jinak tento nárok na vydání vybraných výrobků bez daně nevznikne.²³ Uživatel vybraných výrobků má nárok na vydání těchto výrobků za ceny bez daně pokud se prokáže povolením k přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od daně, za okolností, že nelze bez tohoto povolení vybrané výrobky užívat a přijímat. Pokud tak neučiní, má se za to, že osvobození od daně nebylo uplatněno. Uživatel je povinen neprodleně umístit přijatý vybraný výrobek osvobozený od daně v místě, které je uvedeno v povolení k přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od daně.

Daň se vypočte jako součin základu daně a příslušné sazby daně stanovené na vybraný výrobek. Dále se budeme sazbám daně u vybraných výrobků v České republice a vybraných zemích Evropské unie věnovat v kapitole 4.

Dne 29. prosince 2014 byl ve Sbírce zákonů ČR vyhlášen zákon č. 331/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Nová ustanovení²⁴ upravují novou koncepci povolovacích řízení. Právní úprava doposud upravovala jednotlivá povolení zvlášť. Nynější úprava sjednotila postup pro vydávání povolení a ten je nyní stejný. Zároveň ale také poukazuje na to, že některá povolení není možné sjednotit a zobecnit, a proto pokud daný typ povolení vyžaduje speciální úpravu povolovacího řízení, tak je obsažena u konkrétního typu povolení. Účelem povolovacího řízení je posoudit návrh žadatele z hlediska splnění podmínek pro vydání povolení včetně ověření pravdivosti údajů uvedených v žádosti a v připojených dokladech. Součástí povolovacího řízení, které se týká provozování daňového skladu, přijímání vybraných výrobků oprávněnými příjemci v režimu podmíněného osvobození od daně a daňového zástupce pro zasílání vybraných výrobků, je rovněž stanovení výše zajištění daně, které je jednou ze základních

²² § 11, Část první, zákon č. 331/2014 Sb., o spotřebních daních

²³ Toto se netýká uživatelů uvedených v § 53 odst. 5

²⁴ § 43a až 43q

podmínek pro vydání povolení. Rozhodnutí o vydání povolení musí mít náležitosti rozhodnutí ve smyslu § 102 daňového řádu a náležitosti požadované zákonem o spotřebních daních (Celní správa ČR).

V příjmech státního rozpočtu České republiky tvoří spotřební daně významnou složku. Ročně se prostřednictvím této daně vybere přes 100 miliard korun. Ostatně jak můžeme vidět v tabulce (Tabulka 3.1) vývoj inkasa daní v ČR od roku 2005 do roku 2007 stále rostl a pak, vzhledem k celkové částce, mírně poklesl. V další tabulce (Tabulka 3.2) už můžeme vidět vývoj inkasa daní od roku 2010 do roku 2014. Hodnota daní sice kolísá, což je dáno například kolísáním cen benzínu, či například prohibice v roce 2012. Stojí, ale za zmínku, že tato daň patří stále na druhou příčku nejvyšších příjmů do státního rozpočtu hned po dani z přidané hodnoty.

Tabulka 3.1 - Vývoj inkasa daní v ČR 2005 - 2009

Vývoj inkasa daní v ČR v letech 2005 - 2009 (v mil. Kč)					
Daně	2005	2006	2007	2008	2009
Daň z přidané hodnoty	208 413	217 784	236 385	255 190	253 612
Daně spotřební	110 560	119 549	138 940	133 036	131 079
Daň z příjmu PO	137 432	128 865	155 674	173 590	110 543
Daň z příjmu FO – osvč	26 583	17 854	16 003	17 749	5 565
Daň z příjmu FO	110 662	111 633	126 388	115 180	111 042
Srážková daň	11 242	14 003	15 700	19 299	19 189
Daň silniční	5 191	5 428	5 915	6 002	4 795
Daň dědická, darovací	613	728	801	460	249
Daň z nemovitosti	4 987	5 017	5 123	5 195	6 361
Daň z převodu nemovitosti	7 494	7 788	9 774	9 950	7 809
Ostatní příjmy, pokuty, odvody, poplatky	5 252	4 977	4 250	4 281	3 784

Zdroj: FINANCE: *Inkaso daní*. [online]. [cit. 2. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/statistiky/>>.

Tabulka 3.2 - Vývoj inkasa daní v ČR 2010 - 2014

Vývoj inkasa daní v ČR v letech 2010 - 2014 (v mil. Kč)					
Daně	2010	2011	2012	2013	2014
Daň z přidané hodnoty	269 547	257 394	278 231	308 462	322 622
Daně spotřební	138 300	140 638	140 378	130 663	131 978
Daň z příjmu PO	114 746	109 312	120 461	113 052	123 179
Daň z příjmu FO – osvč	7 987	2 939	3 261	2 680	1 128
Daň z příjmu FO	111 842	119 373	119 787	126 134	130 867
Srážková daň	19 298	19 848	20 781	20 488	24 029
Daň silniční	5 100	5 187	5 206	5 273	5 539
Daň dědická, darovací²⁵	225	4 357	3 439	184	133
Daň z nemovitých věcí²⁶	8 747	8 568	9 541	9 847	9 910
Daň z nabytí Nemovitých věcí¹²	7 453	7 362	7 660	8 894	9 286
Ostatní příjmy, pokuty, odvody, poplatky	3 487	3 109	3 039	1 869	2 287
Odvod z elektřiny ze slunečního záření	-	5 939	6 403	5 817	2 042
Odvod z loterií	-	-	5 936	6 057	7 922

Zdroj: FINANCE: *Inkaso daní*. [online]. [cit. 2. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/statistiky/>>.

3.3 Akcízy v Evropské unii

Evropská unie nehraje přímou roli v určování daňových sazeb. Výši daňových sazeb si určuje každý členský stát sám. Úkolem Evropské unie je dohlížet na to, aby daňové předpisy členských států byly v souladu s politikami EU, jako například:

- podpora hospodářského růstu a vytváření pracovních míst,
- zajištění volného toku zboží, služeb a kapitálu v EU,
- opatření proti nespravedlivým výhodám podniků v jedné zemi oproti jejich konkurentům v jiné zemi,
- vyloučení diskriminace spotřebitelů, pracovníků nebo podniků z jiných zemí EU.

²⁵ dle zákona 357/1992 Sb. platného do 31.12.2013

²⁶ do 31.12.2013 se jednalo o daň z nemovitostí a daň z převodu nemovitostí

Rozhodnutí EU o daňových předpisech musí být jednomyslně schváleno vládami členských států. Tím jsou zohledněny všechny zájmy všech zemí EU. U některých daní, jako např. DPH nebo spotřebních daní, se vlády všech 28 členských států EU dohodly, že vzájemně harmonizují své předpisy a minimální sazby, aby zabránily přeshraničnímu narušování hospodářské soutěže mezi státy Unie. Právní předpisy o spotřební dani například zahrnují:

- minimální sazby, které musí země EU stanovit,
- množství možných daňových úlev,
- pravidla pro výrobu, skladování a přesun tohoto zboží.

Předpisy, které se týkají spotřebních daní mohou mít vliv i na ostatní politiky Evropské unie, jako například politiku²⁷ odrazení od kouření, k tomuto tématu se vrátíme v kapitole 4.

Každá země Evropské unie odpovídá za to, že vybírá daně a zároveň musí potrestat ty, kteří daně neplatí. Vyhýbání se daňové povinnosti a daňové úniky představují mimořádně složitý problém, který přesahuje hranice států. Proto musí země Evropské unie spolu úzce spolupracovat aby mohly tento problém řešit doma i v zahraničí. Evropská unie má k dispozici akční plán ke zvýšení boje proti daňovým podvodům a daňovým únikům, ten v roce 2012 předložila Evropská komise a obsahuje více než 30 plánovaných akcí v této oblasti. Komise poskytuje státům Evropské unie podporu při správě jejich daňového systému prostřednictvím programu Fiscalis 2020. Program zahrnuje vytváření fór, na nichž lze sdílet osvědčené postupy a spolupráci mezi zeměmi EU v oblastech jako jsou finanční příjmy, příjmy z pracovní činnosti, kapitálové příjmy, DPH a spotřební daně (publikace Evropské komise, 2015).

3.3.1 Harmonizace akcí v Evropské unii

Právní základ pro harmonizaci v oblasti akcí vychází ze čl. 99 Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství. Tato smlouva opravňuje Radu přijímat rozhodnutí, které směřují ke sladění právních předpisů týkajících se spotřebních daní. Vláda zdůvodňuje existenci spotřebních daní snahou o omezování škodlivé spotřeby, navíc představující stabilní daňový výnos (Široký, 2012). Selektivní spotřební daně jsou v zemích Evropské unie

²⁷ dle Komise EU

harmonizovány, jelikož se promítají do cen a mohou se tak stát překážkou volného obchodu mezi státy EU. Pokud by k harmonizaci nedošlo, rozdílná daňová zátěž by vedla k narušení hospodářské soutěže. Harmonizovány jsou předměty daní, jejich základy a sazby, a také daňová administrativa (Kubátová, 2010, s. 239). Na počátku bylo zásadním problémem stanovit okruh komodit, které by byly podrobeny selektivní spotřební dani, protože v mnoha státech existoval rozdílný systém a byl zdaňován podstatně širší okruh výrobků. V roce 1972 směrnice 72/43/EHS stanovila povinnost členských států přijmout systém akcízů, jejichž předmětem jsou minerální oleje, lihoviny, tabák, pivo a víno. Ostatní akcízy v jednotlivých státech měly být zrušeny s výjimkou daní, u kterých nejsou nutné hraniční kontroly nebo další dodatečné náklady mezinárodního obchodu (Široký, 2012). V oblasti akcízů byl stanoven princip zdaňování podle země určení²⁸. Dále je využíván princip země původu, který se využívá v případě dovozu či vývozu výrobků jednotlivci, kteří ho nakoupí s daní, nemají nárok na vrácení při vývozu a v zemi dovozu už žádnou daň neplatí (Široký, 2012). Výrobky podléhají zdanění v okamžiku výroby nebo dovozu. Režim je zajištěn institutem tzv. autorizovaných daňových skladů, v nichž jsou výrobky vyráběny, zpracovávány a skladovány. Mezi těmito sklady se výrobky pohybují po celém území Evropské unie, aniž by podléhaly zdanění. Daň se tudíž uvaluje ve výši odpovídající sazbě v zemi konečné spotřeby (Kubátová, 2010, s. 239).

Široký (Široký, 2012, s. 187) uvádí tyto důvody pro přijetí směrnice:

- *„vytvoření a fungování vnitřního trhu Společenství vyžaduje volný pohyb zboží včetně zboží podléhajícího spotřební dani;*
- *jednotné vymezení pojmu „výrobek podléhající akcízů“;*
- *sjednocení vzniku daňové povinnosti;*
- *možnost provádění kontrol ve výrobních a skladovacích jednotkách zboží podléhajícího akcízům;*
- *nutnost akceptovat jednotné předpisy, které se vztahují na pohyb zboží podléhajícího akcízům v režimu s podmíněným osvobozením od daně;*

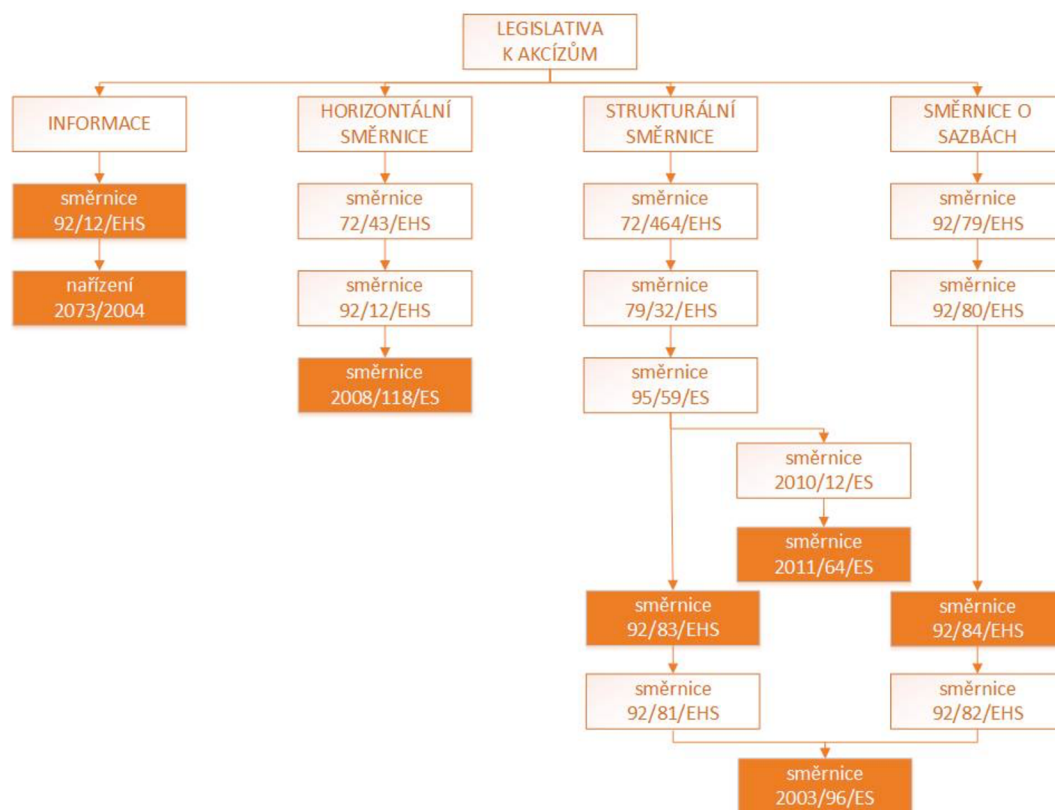
²⁸ Zboží je zdaňováno v zemi spotřeby příslušnými národními sazbami daně a dovozce je naopak povinen zaplatit daň podle sazeb ve své zemi.

- *stanovení jednotného úředního nebo obchodního průvodního dokladu umožňujícího snadnou identifikaci zásilky obsahující avízované zboží;*
- *zřízení Výboru pro spotřební daně.*“

3.3.2 Strukturální směrnice k harmonizaci akcízů

Základním legislativním předpisem pro harmonizaci akcízů je směrnice 2008/118/ES, která odkazuje na navazující směrnice, které se nazývají také „strukturální“ nebo „směrnice o sazbách“. Na obrázku (Obrázek 3.1) je názorně ukázána struktura legislativních předpisů souvisejících s akcízou (Široký, 2012).

Obrázek 3.1 Struktura legislativních předpisů

Zdroj: ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 5. vydání. Praha: Lide, 2012, s.193. ISBN 978-80-7201-881-9.

Směrnice **92/81/EHS** o zdanění spotřeby minerálních olejů, jedná se o nejvýnosnější akcíz. U ostatních akcízů se jedná o zdanění konečných výrobků, tedy spotřeby, kdežto u minerálních olejů se jedná především také o zdanění vstupů. Směrnice klasifikovala jednotlivé druhy minerálních olejů na základě Jednotného celního sazebníku. Jednotlivé sazby pak stanovuje

směrnice následující a to **92/82/EHS**. Zásadní změny v oblasti minerálních olejů nastaly s příchodem směrnice **2003/96/ES**, která zdaňování energetických produktů a elektrické energie restrukturalizuje. Jsou zde stanoveny sazby akcízů z energetických produktů dle účelu použití. Nebo také rozlišené energetické produkty sloužící jako pohonné hmoty, palivo pro průmyslové nebo obchodní účely nebo jako prostředek pro výrobu elektrické energie (Šíroký, 2012).

Zdanění spotřeby lihu a alkoholických nápojů je upraveno směrnicí **92/83/EHS**. Prakticky lze říci, že tato směrnice platí v podstatě nezměněném znění dodnes. Největším problémem jsou rozdílné „národní“ nápoje a snaha o jejich co možná nejnížší sazby, ale také existence monopolu na prodej alkoholu ve skandinávských státech. Z toho důvodu jsou lihovinové akcízy rozděleny pro účely stanovení minimální sazby podle „historického principu“ na:

- **pivo** – výrobek skupiny Jednotného celního sazebníku s obsahem alkoholu vyšším než 0,5% objemového alkoholu;
- **tiché víno** – jedná se o hroznové víno s obsahem alkoholu od 1,2% do 15% a ostatní víno s obsahem alkoholu do 18% neobohacené cukrem před kvašením;
- **šumivé víno** – obsah alkoholu od 1,2% do 15% s vysokým obsahem CO₂ uzavřené v lahvi s tzv. „hřibovitou zátkou“ nebo v uzavřené lahvi, která má přetlak 3 bary a více;
- **fermentované nápoje** – zde patří silnější vína míchaná s alkoholem a jim podobné produkty s maximálním obsahem alkoholu do 22%;
- **meziprodukty** – jedná se o nápoje s obsahem alkoholu od 1,2% do 22% a nelze je zařadit do žádné z kategorií výše;
- **alkohol** – zahrnuje etylalkohol, lihoviny a další nápoje s obsahem alkoholu vyšším než 22%.

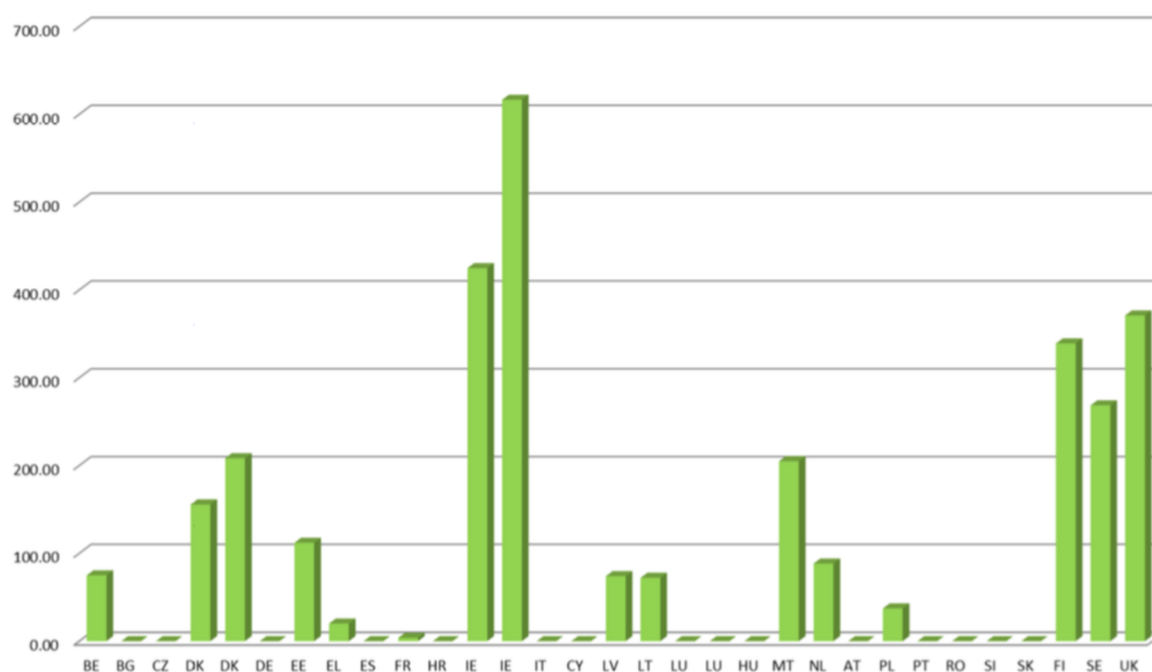
Minimální sazby daně z alkoholu a alkoholických nápojů stanovuje směrnice **92/84/EHS**. Minimální sazba daně z piva je stanovena na 0,748 EUR/hl piva, a jako 1,87 EUR/hl/stupeň alkoholu finálního produktu. Směrnice také umožňuje některé výjimky. V případě piva je to uvalení nižší sazby pro pivovary s ročním výstavem piva nižším jak 200 000 hl piva²⁹ s tím, že tato sazba neklesne pod 55% národní sazby akcízů. Tato snížená sazba musí být aplikována také při dodání piva z malého nezávislého pivovaru z jiného členského státu. Minimální sazby u tichého vína a šumivého vína jsou stanoveny na 0 EUR/hl. Tato minimální sazba byla

²⁹ Tedy se jedná o malý nezávislý pivovar.

stanovena s ohledem na tradiční producenty a jejich neochotu daň platit. Minimální sazba daně meziproduktů je stanovena na 45 EUR/hl. U produktů s obsahem alkoholu nižším než 15% je členským státům povoleno stanovit nižší sazbu. Minimální sazba z alkoholu a alkoholických nápojů je stanovena na 550 EUR/hl čistého alkoholu. Směrnice také stanovuje, že státy, které uplatňují sazbu daně v rozmezí 550 – 1000 EUR nesmějí tuto sazbu snížit. A státy, které aplikují sazbu daně vyšší jak 1000 EUR, nesmějí tuto sazbu snížit pod hranici 1000 EUR. U alkoholických nápojů také směrnice dovoluje jednotlivým členským státům aplikovat sníženou sazbu daně pro malé producenty s roční výrobou nepřesahující 10 hl čistého alkoholu. Tato snížená sazba nesmí být nižší než 50% standartní národní sazby. Sníženou sazbu je možné také aplikovat na produkty s obsahem alkoholu nižším než 10% - jedná se o francouzský rum a řecké alkoholické nápoje s příchutí anýzu (Nerudová, 2011).

Následující obrázek (Obrázek 3.2) znázorňuje jednotlivé sazby spotřebních daní v členských zemích Evropské unie (v EUR) uvalených na tiché víno. Z obrázku je patrné, že nejvyšší sazba spotřební daně na tiché víno je v Irsku. Za ním následuje Velká Británie a skandinávské země. V některých zemích není sazba u tichého vína stanovena žádná. Jedná se o státy Bulharsko, Česká republika, Německo, Chorvatsko, Španělsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Maďarsko, Rakousko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko.

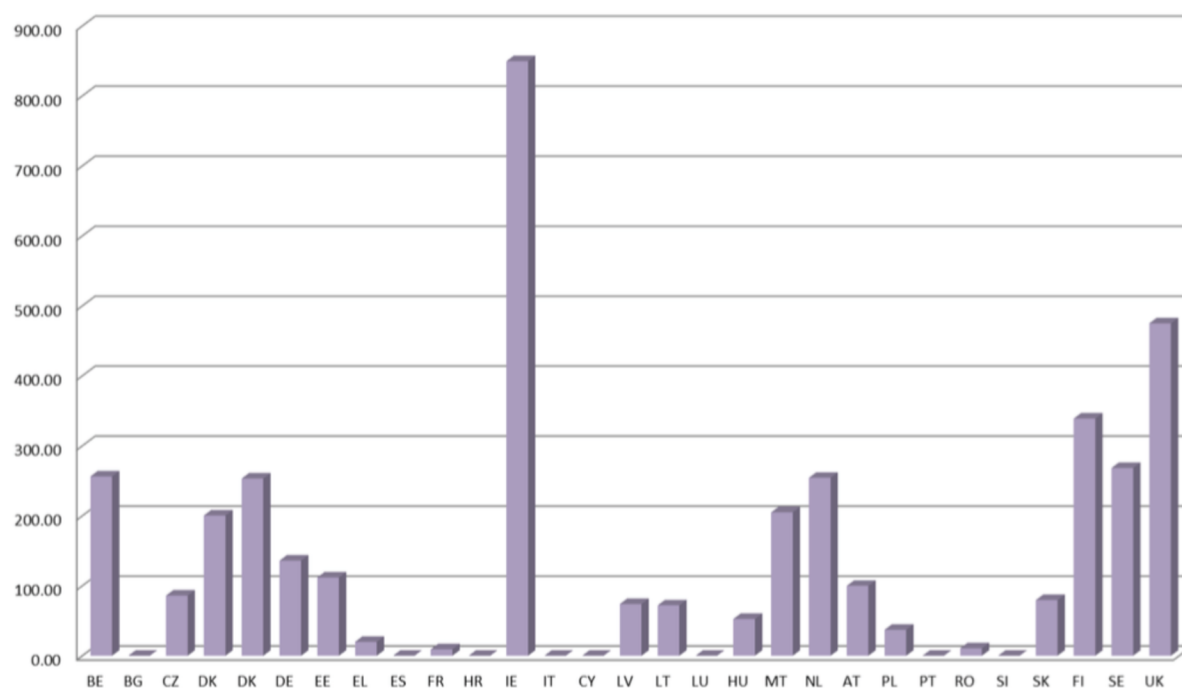
Obrázek 3.2 Sazby spotřební daně u tichého vína

Zdroj: EUROPĀEU: *Excise duty tables*. [online]. [cit. 15. dubna 2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/excise_duties/alcoholic_beverages/rates/excise_duties-part_i_alcohol_en.pdf.

Další obrázek (Obrázek 3.3) znázorňuje jednotlivé sazby spotřebních daní v členských zemích Evropské unie (v EUR) uvalených na šumivé víno. Z obrázku je patrné, že nejvyšší sazba spotřební daně na šumivé víno je opět v Irsku. Za ním následuje opět Velká Británie a skandinávské země. V některých zemích není ani u tichého vína stanovena žádná sazba. Jedná se o státy Bulharsko, Chorvatsko, Španělsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Portugalsko a Slovinsko.

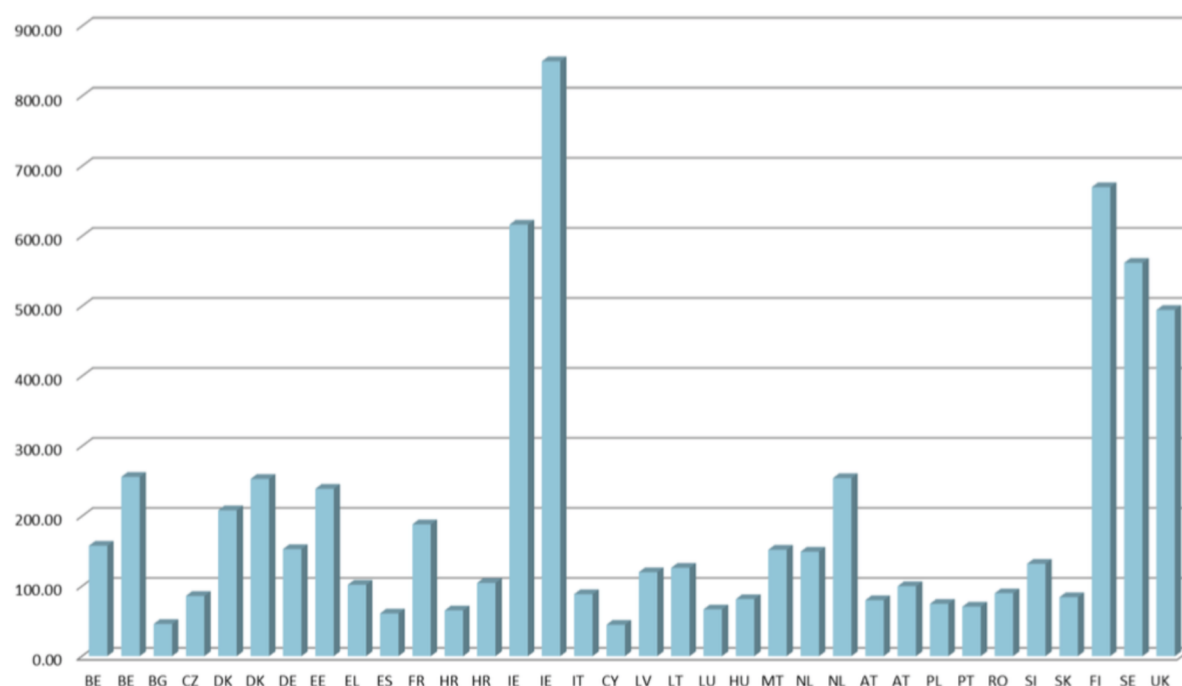
Obrázek 3.3 Sazby spotřební daně u šumivého vína

Zdroj: EUROPA.EU: *Excise duty tables*. [online]. [cit. 15. dubna 2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/excise_duties/alcoholic_beverages/rates/excise_duties-part_i_alcohol_en.pdf.

Další obrázek (Obrázek 3.4) znázorňuje jednotlivé sazby spotřebních daní v členských zemích Evropské unie (v EUR) uvalených na meziprodukty. Z obrázku je patrné, že nejvyšší sazba spotřební daně na meziprodukty je opět v Irsku. Za ním následuje opět Velká Británie a skandinávské země. Naopak mezi země s nejnižší sazbou patří Kypr, Bulharsko a Španělsko.

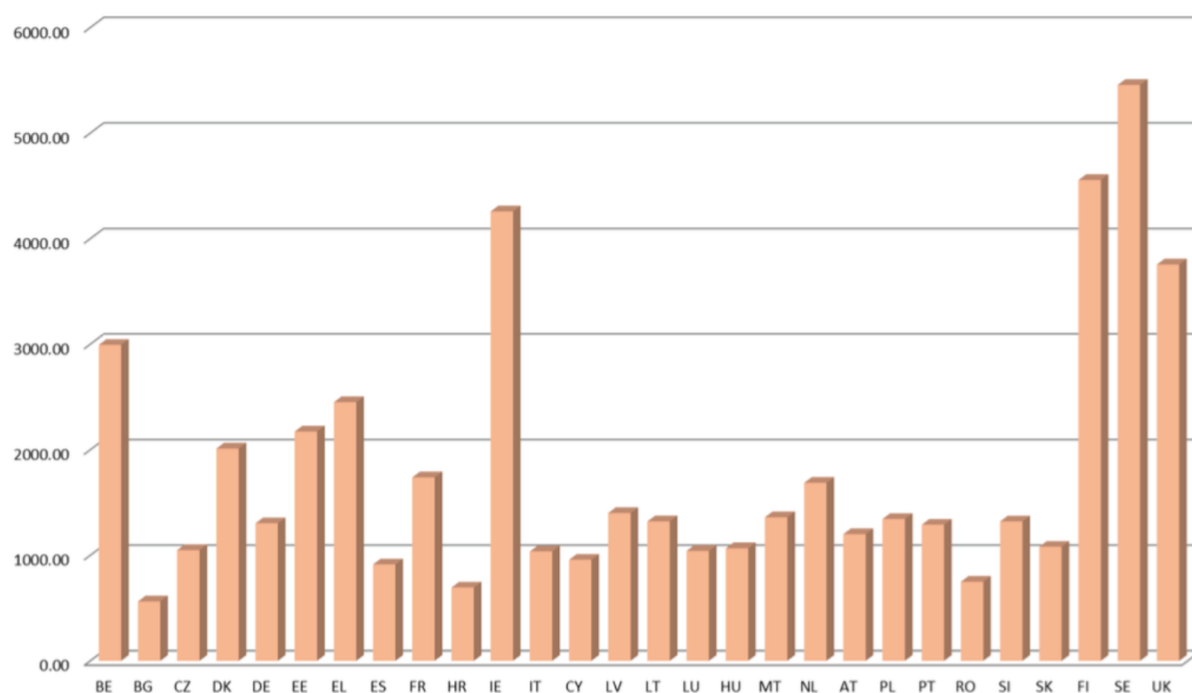
Obrázek 3.4 Sazby spotřební daně u meziproduktů

Zdroj: EUROPA.EU: *Excise duty tables*. [online]. [cit. 15. dubna 2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/excise_duties/alcoholic_beverages/rates/excise_duties-part_i_alcohol_en.pdf.

Další obrázek (Obrázek 3.5) znázorňuje jednotlivé sazby spotřebních daní v členských zemích Evropské unie (v EUR) uvalených na alkohol. Z obrázku je patrné, že nejvyšší sazba spotřební daně na alkohol je ve Švédsku. Za ním následuje Finsko, Irsko a Velká Británie. Naopak mezi země s nejnižší sazbou patří Bulharsko, Chorvatsko a Rumunsko.

Obrázek 3.5 Sazby spotřební daně u alkoholu

Zdroj: EUropa EU: *Excise duty tables*. [online]. [cit. 15. dubna 2016]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/excise_duties/alcoholic_beverages/rates/excise_duties-part_i_alcohol_en.pdf.

Pro zdanění tabáku a tabákových výrobků byla přijata směrnice č. **72/464/EHS** a **79/32/EHS**. Tyto směrnice byly později nahrazeny směrnicí č. **95/59/ES**. Tato směrnice rozděluje tabák na:

- cigarety
- doutníky a doutníčky,
- tabák ke kouření:
 - jemně řezaný tabák k ruční výrobě cigaret,
 - ostatní tabák ke kouření.

Minimální sazby daně z cigaret stanovuje směrnice č. **92/79/EHS**, celkový akcíz musí činit minimálně 57% prodejní ceny a nesmí být nižší než 64 EUR na 1000 ks cigaret. Původní směrnici z roku 1992 upravuje směrnice č. 99/81/ES, která dovoluje členským státům aplikovat následující formy daně:

- valorickou – daň vypočtená na základě maximální maloobchodní prodejní ceny jednotlivých výrobků,

- specifickou – daň vyjádřená jako částka na kilogram nebo u doutníků a doutníčků na počet kusů,
- smíšenou – tato daň kombinuje dvě výše popsané daně.

Směrnice č. 92/80/ES stanovuje, že celková výše spotřební daně vyjádřená jako procento nebo jako částka na kilogram nebo na počet kusů musí být rovna nejméně sazbě nebo minimální výši stanovené pro:

- **doutníky a doutníčky** – 5% maloobchodní prodejní ceny včetně všech daní nebo 11 EUR z 1000 ks či jednoho kilogramu,
- **jemně řezaný tabák k ruční výrobě cigaret** – 36% maloobchodní prodejní ceny včetně všech daní nebo 32 EUR za kilogram,
- **ostatní tabák ke kouření** – 20% maloobchodní prodejní ceny včetně všech daní nebo 20 EUR za kilogram.

Směrnice č. **2002/10/ES** novelizovala v roce 2002 obě výše uvedené směrnice a jejím úkolem je ještě více nahradit sazby daně z tabákových výrobků, protože rozbor cen ukázal, že jsou stále rozdíly mezi členskými státy, které by mohly narušit fungování vnitřního trhu. Proto směrnice stanovila, že spotřební daň z cigaret musí být 57% maloobchodní prodejní ceny a nesmí být nižší než 60 EUR za 1000 ks cigaret, od roku 2006 nesmí být nižší jak 64 EUR za 1000 cigaret³⁰. Další a zatím tedy poslední směrnicí, která nahrazuje sazby spotřební daně z tabákových výrobků je směrnice č. **2010/12/EU**, ta stanovuje, že od roku 2014 bude daň z cigaret činit nejméně 60% vážené průměrné maloobchodní prodejní ceny a tato daň nesmí být nižší než 90 EUR za 1000 ks cigaret. Sazby daně z jemně řezaného tabáku jsou směrnicí upraveny následovně (Nerudová, 2011):

- od 1. ledna 2011 – 40% maloobchodní prodejní ceny včetně všech daní nebo 40 EUR za kilogram,
- od 1. ledna 2013 – 43% maloobchodní prodejní ceny včetně všech daní nebo 47 EUR za kilogram,
- od 1. ledna 2015 – 46% maloobchodní prodejní ceny včetně všech daní nebo 54 EUR za kilogram,

³⁰ Členské státy, které mají povinnost vybírat spotřební daň minimálně 95 EUR za 1000 ks cigaret nemusí splnit hranici 57%, od roku 2006 je to posunuto na 101 EUR.

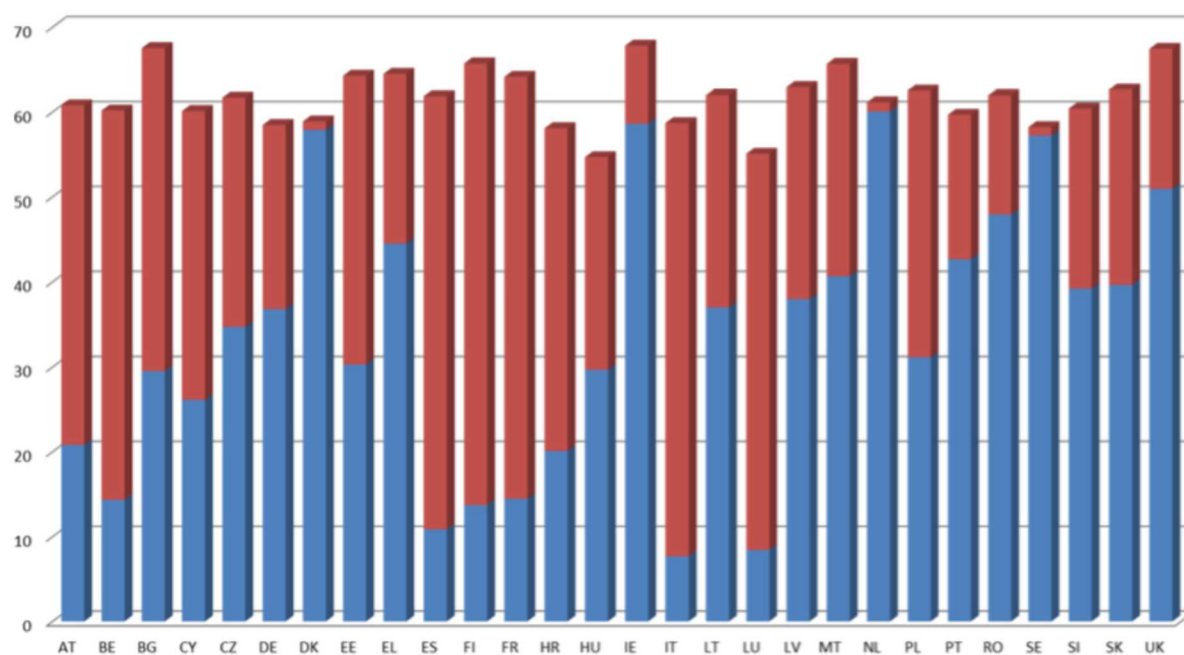
- od 1. ledna 2018 – 48% maloobchodní prodejní ceny včetně všech daní nebo 60 EUR za kilogram,
- od 1. ledna 2020 – 50% maloobchodní prodejní ceny včetně všech daní nebo 60 EUR za kilogram.

Také ostatních tabákových výrobků se týká změna sazeb. Od 1. ledna 2011 jsou sazby následující:

- doutníky a doutníčky – 5% maloobchodní prodejní ceny včetně všech daní nebo 12 EUR za 1000 ks nebo kilogram,
- tabák ke kouření – 20% maloobchodní prodejní ceny včetně všech daní nebo 22 EUR za kilogram.

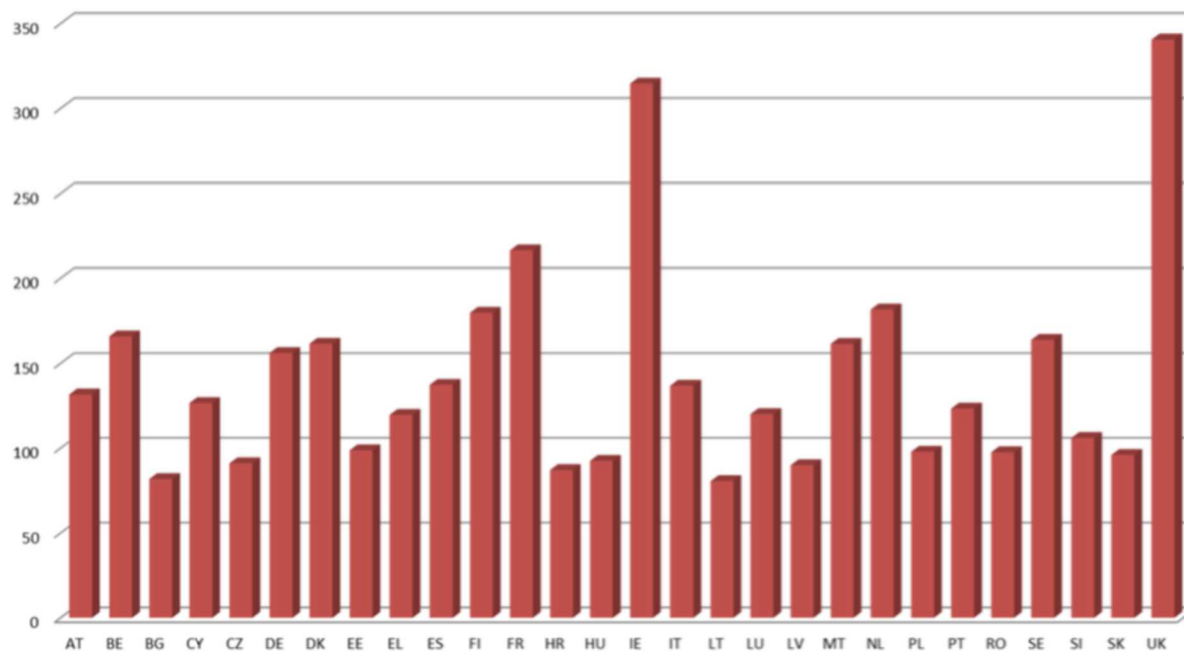
Na následujícím obrázku (Obrázek 3.6) je v grafu vyznačena procentní část spotřební daně z cigaret členských států Evropské unie. Modrá barva značí specifickou část daně a červená *ad valorem* tedy procentní daň. Hodnoty jsou značeny v % maloobchodní prodejní ceny. Z grafu je jasné, že zatížení je dosti vysoké. Největší podíl specifické sazby je v Dánsku, Nizozemsku a Švédsku. Největší podíl valorické sazby je v Itálii, Lucembursku a Španělsku. Na druhém obrázku (Obrázek 3.7) jsou v grafu zaznačeny výnosy ze spotřební daně z cigaret jednotlivých zemí EU v EUR. Nejvyšší výnosy jsou ve Velké Británii a Irsku, následovány Francií a Nizozemskem. Naopak nejnižší příjmy jsou v Bulharsku a Litvě.

Obrázek 3.6 – Spotřební daně z cigaret v EU

Zdroj: EUROPA.EU: *Excise duty tables*. [online]. [cit. 15. dubna 2016]. Dostupné z : http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/excise_duties/tobacco_products/rates/excise_duties-part_iii_tobacco_en.pdf.

Obrázek 3.7 Výnosy ze spotřebních daní z cigaret

Zdroj: EUROPA.EU: *Excise duty tables*. [online]. [cit. 15. dubna 2016]. Dostupné z : http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/excise_duties/tobacco_products/rates/excise_duties-part_iii_tobacco_en.pdf.

4 Komparativní analýza akcízů uvalených na alkoholické nápoje a tabákové výrobky v České republice a vybraných zemích Evropské unie

Z předchozích kapitol (2 a 3) je zřejmé, že sazby spotřebních daní by měly být ve většině harmonizovány ve všech státech Evropské unie. Tomu, tak ale není, jelikož Evropská unie stanovuje především nejnižší možné sazby akcízů. Tím pádem dochází k mnoha rozdílům. Tyto rozdíly mohou být znatelné a může k nim vést mnoho důvodů. Každý stát může mít různé způsoby řešení, jak dosáhnout požadované hodnoty. Mezi nejméně významné faktory lze zařadit například historický vývoj. Tuto problematiku ovšem hodně ovlivňuje aktuální situace daňové a hospodářské politiky určitého státu.

V této kapitole jsou srovnávány komodity zatížené spotřební daní a také daní z přidané hodnoty. Pro tyto účely byl zvolen z každé skupiny jeden výrobek. Jednotlivými vybranými výrobky jsou pivo Plzeň, víno Reserve St. Martin, šumivé víno Moët & Chandon, vodka Absolut, cigarety Marlboro, doutníky Guantanamera a cigaretový tabák Route 66. Srovnání je prováděno pro Českou republiku a vybrané země Evropské unie, kterými jsou Švédsko a Německo. Cílem tohoto srovnání není zjistit nejvyšší sazbu spotřební daně vybraných výrobků, ale naopak porovnat daňové zatížení dané země. Ceny jednotlivých komodit jsem stanovila dle menšího internetového výzkumu maloobchodních sazeb těchto produktů pro každou zemi a jsou přepočteny kurzem ČNB aktuálním pro den 23. dubna 2016, a to 1 EUR/27,045 CZK. Hodnoty jsou zaokrouhleny na 3 desetinná místa. Jednotlivé výpočty jsou uvedeny v tabulkách v příloze 1, pro každou komoditu a zemi je jedna tabulka. K těmto výpočtům bylo zapotřebí vypočtení následujících koeficientů pro DPH:

- **koeficient DPH 21%** - $\frac{21}{21+100} = 0,174$
- **koeficient DPH 19%** - $\frac{19}{19+100} = 0,160$
- **koeficient DPH 25%** - $\frac{25}{25+100} = 0,2$

Jednotlivé sazby byly vybrány proto, protože 21% sazba DPH je uplatňována na tyto výrobky v České republice, 19% sazba DPH v Německu a 25% sazba DPH ve Švédsku.

Další podkapitolou je politika veřejného zdraví a jednotlivá opatření v každé zemi, zaměřená na ochranu proti kouření a konzumaci alkoholu.

4.1 Srovnání jednotlivých daňových zatížení v České republice, Německu a Švédsku

Níže uvedené tabulky znázorňují jednotlivá daňová zatížení vybraných výrobků v České republice, Německu a Švédsku.

Tabulka 4.1 Daňové zatížení vybraných výrobků v ČR

<i>Česká republika</i>	Pilsner Urquell	Moët & Chandon brut Imperial	Absolut	Marlboro	Guantanamera Cristales	Route 66
<i>Množství</i>	0,33 l	0,75 l	0,5 l	20 ks	5 ks	20 g
<i>Cena (Kč)</i>	21	855	280	95	285	65
<i>Sazba akcízu</i>	0,319Kč/l	23,288Kč/l	283,659Kč/l	-	1,632Kč/ks	2131,957Kč/kg
<i>Sazba akcízu-spec.</i>	-	-	-	1,383Kč/ks	-	-
<i>Sazba akcízu-val.</i>	-	-	-	27 %	-	-
<i>DPH (Kč)</i>	3,63	148	48,44	16,435	49,305	11,245
<i>Spotřební daň (Kč)</i>	0,005	2,096	56,732	53,31	8,16	42,64
<i>DPH + spotřební daň (Kč)</i>	3,638	150,011	105,172	69,745	57,465	53,885
<i>Daňové zatížení (%)</i>	17,3	17,545	56	73,416	20	82,9

Zdroj: Vlastní propočty, které jsou uvedeny příloze č.1

Z výše uvedené tabulky (Tabulka 4.1) vyplývá, že daňové zatížení v České republice, je velmi rozdílné. Například Pilsner Urquell a Moët, mají sice skoro stejné procentní zatížení, ale naopak tiché víno není zdaněno vůbec. Daňové zatížení vodky Absolut je přes 50%, což dle mého názoru by mohlo být vyšší. Naopak u cigaret Marlboro a tabáku Route 66, je daňové zatížení přiměřené. Co se týče daňového zatížení doutníku Guantanamera, je na tom Česká republika pouze s 20%, dle mého názoru, velmi špatně.

V další, níže uvedené, tabulce (Tabulka 4.2) je znázorněno daňové zatížení v Německu. Lze říci, že daňové zatížení, je zde velmi rozdílné a nemá žádný ucelený charakter. Například Pilsner Urquell má 20% daňové zatížení, Moët 50% a tiché víno nemá spotřební daň žádnou. Co se vodky Absolut týče, tak tam je daňové zatížení ještě menší než v České republice. Naopak u cigaret Marlboro se pohybuje Německo na stejném daňovém zatížení jako Česká republika.

Tabák Route 66 má daňové zatížení nižší, pouze 50%. doutníky Guantanamera mají v Německu daňové zatížení ještě nižší než v České republice, pouze 18%.

Tabulka 4.2 Daňové zatížení vybraných výrobků v Německu

<i>Německo</i>	Pilsner Urquell	Moët & Chandon brut Imperial	Absolut	Marlboro	Guantanamera Cristales	Route 66
<i>Množství</i>	0,33 l	0,75 l	0,5 l	20 ks	5 ks	20 g
<i>Cena (Kč)</i>	39	950	311	150	282	135
<i>Sazba akcízu</i>	0,128Kč/l	3678,12Kč/l	352,396Kč/l	-	-	-
<i>Sazba akcízu-spec.</i>	-	-	-	2,656Kč/ks	0,379Kč/ks	1311,412Kč/kg
<i>Sazba akcízu-val.</i>	-	-	-	21,6 %	1,47 %	14,76 %
<i>DPH (Kč)</i>	6,24	152	49,76	24	45,12	21,6
<i>Spotřební daň (Kč)</i>	0,002	331,031	70,479	85,655	6,04	46,154
<i>DPH + spotřební daň (Kč)</i>	6,242	483,031	120,239	109,655	51,16	67,754
<i>Daňové zatížení (%)</i>	16,005	50,845	38,662	73,103	18,942	50,188

Zdroj: Vlastní propočty, které jsou uvedeny příloze č.1

V poslední, níže uvedené, tabulce (Tabulka 4.3) je znázorněno daňové zatížení ve Švédsku. Z tabulky lze říci, že daňové zatížení je ve Švédsku z těchto zemí nejvyváženější. Alkoholické nápoje s nižším obsahem alkoholu jsou daňově zatíženy méně než ty, co mají obsah alkoholu vyšší. Například Pilsner Urquell má 20% daňové zatížení, víno Reserve St. Martin 22% a Moët 20%. Co se vodky Absolut týče, tak tam je daňové zatížení ze všech tří zemí nejvyšší (80%). Daňové zatížení u cigaret Marlboro je 74% a u tabáku Route 66 53%. Nejnížší daňové zatížení je opět u doutníků Guantanamera 23%.

Tabulka 4.3 Daňové zatížení vybraných výrobků ve Švédsku

<i>Švédsko</i>	Pilsner Urquell	Reserve St. Martin	Moët & Chandon brut Imperial	Absolut	Marlboro	Guantanamera Cristales	Route 66
<i>Množství</i>	0,5 l	0,75 l	0,75 l	0,75 l	20 ks	5 ks	20 g
<i>Cena (Kč)</i>	89	297	1081,8	680	162	815	320
<i>Sazba akcízu</i>	5,596 Kč/l	72,608Kč/l	72,608Kč/l	1475,453 Kč/l	-	3,808 Kč/ks	5287,568 Kč/kg
<i>Sazba akcízu-spec.</i>	-	-	-	-	4,356 Kč/ks	-	-
<i>Sazba akcízu-val.</i>	-	-	-	-	1 %	-	-
<i>DPH (Kč)</i>	17,8	59,4	216,36	136	32,4	163	64
<i>Spotřební daň (Kč)</i>	0,123	6,535	6,535	442,636	88,74	19,04	105,75
<i>DPH + spotřební daň (Kč)</i>	17,923	65,935	222,895	550,636	121,14	182,04	169,75
<i>Daňové zatížení (%)</i>	20,138	22,2	20,604	80,97	74,778	22,336	53,047

Zdroj: Vlastní propočty, které jsou uvedeny příloze č.1

Na základě výše uvedených tabulek lze zhodnotit tuto problematiku ve vybraných zemích následovně.

Sazba spotřební daně na pivo je nejvyšší ve Švédsku, a to 5,60 Kč na litr piva. Poté následuje Česká republika se sazbou 0,3 Kč na litr a Německo má z těchto vybraných zemí sazbu nejnižší, jedná se o 0,1 Kč na litr. Podobně je to i s daňovým zatížením. Na plzeňské pivo Pilsner Urquell připadá ve Švédsku 20% na daně z ceny půllitru piva, v České republice připadá 17% a v Německu 16%. Spotřební daň na tiché víno je z těchto zemí uvalena pouze ve Švédsku a to sazbou 72,6 Kč na litr.

Daňové zatížení vína Reserve St. Martin vychází na 22%. Spotřební daň ze šumivého vína už je uplatňována ve všech třech vybraných zemích, přičemž ve Švédsku je daňová sazba stejná jako u tichého vína. Daňové zatížení šampaňského Moët & Chandon brut Imperial je ve Švédsku 20%. V České republice je sazba nejnižší a to 23 Kč na litr, daňové zatížení pak vychází na 17,5%. Co se Německa týče, jsou zde sazby na šumivé víno z těchto zemí nejvyšší, 3 678 Kč na litr. Daňové zatížení proto vychází přes 50%.

Dalším posuzovaným výrobkem je vodka Absolut, která vychází cenově nejlevněji v České republice, a stejně je tomu tak i v případě daňových sazeb, kdy sazba spotřební daně činí 283 Kč na litr, v Německu 352 Kč na litr a ve Švédsku je sazba nejvyšší, a to 1 475 Kč na litr. Nelze říci, že pokud je vysoká sazba, je vysoké i daňové zatížení, protože každá z těchto zemí má jinou sazbu DPH a proto je daňové zatížení u Absolut vodky následující. Nejnižší zatížení je v Německu 38%, pak v České republice 56% a nejvyšší ve Švédsku téměř 90%.

Dalším posuzovaným výrobkem jsou cigarety Marlboro u kterých je daňové zatížení v těchto zemích, dalo by se říci, téměř totožné. V České republice je to 73,4%, v Německu 73,1% a ve Švédsku 74,8%. Sazba spotřební daně na cigarety je v těchto zemích valorická i specifická. V každé zemi, se ale tyto sazby liší. V České republice je valorická sazba 27% a specifická 1,4 Kč za kus. V Německu je valorická sazba nižší 21,6%, ale specifická je naopak skoro o polovinu vyšší 2,7 Kč. Ve Švédsku je také uplatňována valorická sazba, ovšem se svým 1%, je z těchto zemí nejnižší. Naopak se specifickou sazbou daně 4,4 Kč za kus je daleko za ostatními dvěma zeměmi.

Sazba spotřební daně z doutníků je rozdělena na valorickou a specifickou sazbu pouze v Německu. V České republice a Švédsku je tato sazba pouze specifická. V Německu je sazba daně 0,4 Kč za kus a 1,47%. V České republice je sazba spotřební daně z doutníků 1,6 Kč za kus a ve Švédsku je to 3,8 Kč za kus. Daňové zatížení je velmi podobné, nejnížší je v Německu skoro 19%, pak v České republice 20% a nakonec ve Švédsku 22%.

Posledním posuzovaným výrobkem je tabák určený k balení cigaret značky Route 66. V Německu je opět sazba daně rozdělena na specifickou a valorickou část, kdy valorická sazba je 14,76% a specifická 1 311 Kč na kilo tabáku. V České republice je sazba pouze specifická, a to 2 132 Kč na kilo. Ve Švédsku je sazba nejvyšší 5 287 Kč na kilo tabáku. Daňové zatížení je dosti rozdílné. V Německu je daňové zatížení 50%, ve Švédsku i když je sazba nejvyšší tak přesto je daňové zatížení jen 53% a v Česku je daňové zatížení nejvyšší 80%, to může být také vzhledem k tomu, že tento tabák má dosti nízkou prodejní cenu oproti dvěma předešlým zemím.

4.2 Politika veřejného zdraví v Evropské unii

Ochrana veřejného zdraví je nedílnou součástí společných politik Evropské unie, nicméně význam této politiky je zdůrazňován i v jiných politikách EU. Kompetence Evropské unie v této oblasti jsou upraveny článkem 168 Smlouvy o fungování Evropské unie. „*Činnost Unie doplňuje politiku členských států a je zaměřena na zlepšování veřejného zdraví, předcházení lidským nemocem a odstraňování příčin ohrožení tělesného a duševního zdraví. Unie doplňuje činnost členských států ke snižování škodlivých účinků drog na zdraví, včetně informačních a prevenčních opatření. Unie podněcuje spolupráci mezi členskými státy. Ve spojení s Komisí koordinují členské státy mezi sebou své politiky a programy. Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů rovněž přijmout pobídková opatření určená k ochraně a zlepšování lidského zdraví, jakož i opatření, která mají za svůj přímý cíl ochranu veřejného zdraví, pokud jde o tabák a zneužívání alkoholu, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států. Při činnosti Unie je uznávána odpovědnost členských států za stanovení jejich zdravotní politiky a za organizaci zdravotnictví a poskytování zdravotní péče*“³¹

³¹ Hlava XIV, čl. 168, Veřejné zdraví, Smlouva o fungování Evropské unie.

Zdraví občanů je klíčovou prioritou Evropské unie. Zdravotní politika Unie doplňuje v této oblasti vnitrostátní politiky členských zemí. Nejvýznamnějším cílem je zajistit pro všechny občany EU přístup ke kvalitní a odborné zdravotní péči. Mezi hlavní cíle zdravotní politiky patří především předcházení nemocem, podpora zdravého životního stylu, podpora duševní pohody, ochrana před přeshraničními zdravotními hrozbami, lepší přístup ke zdravotní péči i v zahraničí, bezpečnost pacientů, zajišťování bezpečnosti a kvality při transplantaci orgánů a zajistit bezpečné a kvalitní zdravotnické prostředky. I když za poskytování a organizaci zdravotní péče zodpovídají samostatné státy samy, Evropská unie jim pomáhá při dosahování společných cílů. *„V roce 2007 byla přijata strategie v oblasti zdraví, která je postavena na čtyřech klíčových zásadách:*

- *Evropané mají v oblasti zdraví společné hodnoty,*
- *zdraví je to nejcennější, co máme,*
- *hledisko zdraví musí být součástí všech politik,*
- *EU musí zaujímat jasný postoj ke všem záležitostem majícím vliv na celosvětové zdraví (Evropská komise, 2015, s. 5).“*

Mezi konkrétní směry v této strategii patří posilování role občana (pacient by měl být středem zájmu celého systému a být podporován v tom, aby se aktivně zapojil do léčby), tvorba ekonomiky na základě ověřených poznatků (doporučení musí vycházet z vědeckých důkazů a spolehlivých údajů) a snižování nerovnosti mezi členskými státy (odstraňování rozdílů mezi státy v oblasti zdraví tak, aby nebránily sociálnímu a hospodářskému rozvoji EU (Europa.eu). V únoru 2013 byl vydán balíček s názvem „Sociální investice pro růst a soudržnost“. Rozpočet tohoto balíčku sahá do 450 milionů EUR a je věnován investicím v oblasti zdraví. Tímto dokumentem lze také říct, že investice do udržitelných systémů zdravotní péče, investice do zdraví lidí jakožto lidského kapitálu a investice zaměřené na nerovnosti v oblasti zdraví mohou přispět k hospodářskému růstu. Do tohoto programu se začlenily všechny země Evropské unie společně s Islandem a Norskem. Od roku 2003 bylo v oblasti zdraví financováno z Evropské unie více než 750 projektů a grantů na provozní náklady. K financování jednotlivých iniciativ v oblasti zdraví přispívají také strukturální fondy a rámcové programy pro výzkum.

V této práci se budu dále zabývat pouze strategií EU týkající se konzumace alkoholu a omezování konzumace tabákových výrobků.

4.2.1 Omezování kouření tabáku a konzumace alkoholu

Kouření je v Evropské unii jedním z největších příčin smrti. Ročně zemře přibližně 700 000 osob, nicméně navzdory tomuto údaji, stále asi jedna třetina občanů EU kouří. Dle Europa.eu kouří v Evropské unii 26% občanů a dokonce 25% mladých osob ve věku 15 – 24 let. Navíc se těmto lidem daleko rychleji zhoršuje jejich zdraví, jelikož konzumace tabáku způsobuje řady typů rakoviny, kardiovaskulární onemocnění a onemocnění dýchacích cest. Tabák navíc způsobuje daleko více zdravotních problémů než alkohol a drogy. Ke snížení spotřeby tabáku realizuje Komise *komplexní politiku kontroly tabáku*³². Tato politika zahrnuje právní předpisy a spolupráci se členskými státy, jako například v oblasti prevence, pomoci s odvykáním a vytvářením nekuřáckého prostředí. Stěžejními prvky v této oblasti jsou právní předpisy, které se týkají tabákových výrobků. V průběhu let byly zavedeny varovné štítky, které musí být umístěny na všech tabákových výrobcích. Tyto štítky upozorňují na špatný dopad kouření na zdraví³³. V roce 2014 byly tyto předpisy aktualizovány a přepracovány a cílem bylo snížit atraktivitu kouření. Tato opatření vstoupila v platnost letos a cílem je snížit počet kuřáků o 2% do roku 2020. Jedná se o tyto aktualizace:

- „*zákaz prodeje tabákových výrobků s výraznými příchutěmi, které překrývají chuť tabáku*³⁴,
- *povinná velká obrázková varování na horním okraji obou stran balení cigaret i tabáku k ručnímu balení, které mají upozornit na závažnost zdravotních důsledků,*
- *zachování zákazu týkajícího se žvýkacího tabáku ve všech zemích kromě Švédska,*
- *ustanovení týkající se bezpečnosti a kvality elektronických cigaret obsahujících nikotin,*
- *regulace přeshraničního prodeje tabákových výrobků na dálku,*
- *nový systém EU k ochraně proti nezákonnému obchodu s tabákovými výrobky (Evropská Komise, 2015, s. 11).“*

Evropská unie dále zakazuje reklamu tabákových výrobků v jakýchkoli médiích, ať už tištěných, rozhlasových či v televizi. Další zákaz se týká sponzorství související s tabákovými výrobky na mezinárodních akcích a sportovních událostech. Mezi nepolitické nástroje

³² Dle zdroje Veřejné zdraví, vydané Evropskou Komisí, 2015.

³³ Například: „Kouření zabíjí“, „Kouření v těhotenství škodí zdraví Vašeho dítěte“ nebo „Kouření způsobuje rakovinu plic“.

³⁴ Například vanilky nebo čokolády.

k odrazení kuřáků od kouření může být také velmi účinné zdanění tabákových výrobků, které velmi dobře funguje například u mladých lidí. Dalším nástrojem je také Evropský úřad pro boj proti podvodům, který prošetřuje černý trh s tabákovými výrobky. Touto činností přicházejí členské státy o obrovské částky na daních a poctiví obchodníci jsou znevýhodněni, protože tabákové výrobky jsou na černém trhu prodávány levněji, tedy jsou dostupnější, což má negativní vliv na veřejné zdraví. Důležité byly také dotace na tabák, které byly součástí zemědělské politiky EU, v zájmu veřejného zdraví byly ovšem zrušeny (Europa.eu). V letech 2005 – 2013 realizovala Evropská unie mnoho osvětových kampaní proti kouření. První z nich byla kampaň „HELP – Za život bez tabáku“ – ta cílila na mládež ve věku 15 – 25 let. Následovaná kampaní „Ex-kuřáci jsou nezastavitelní“ – ta se zaměřuje na kuřáky ve věku 25 – 34 let. Tato kampaň poskytuje také praktickou pomoc prostřednictvím inovační digitální platformy pro zdraví iCoach (Evropská Komise, 2015). Problémy s kouřením se nezabývá pouze Evropská unie, ale také světová zdravotní organizace. Ta například stojí za světovým dnem bez tabáku, který byl vytvořen v roce 1987 členy WHO, aby poukázal globální pozornost na tabákovou epidemii a nemoci s ní spojené. Tento „svátek“ je stanoven na den 31. května. Jako součást rámcové úmluvy WHO o kontrole tabáku byl v roce 2012 sjednán a přijat Mezinárodní protokol o nezákonném obchodu s tabákovými výrobky. Světová zdravotní organizace je také organizátorem mnoha akcí spojených s tímto tématem, jako například „Workshop pro kontrolu tabáku v nově nezávislých státech“ z Moskvy ze dne 3. – č. března 2016 (Who.int).

Konzumace alkoholu je hned po kouření a vysokém krevním tlaku třetí nejčastější příčinou předčasného úmrtí nebo nemocí v Evropské unii. Odhady čítají až 195 000 úmrtí každý rok. Mnohdy i malá a umírněná spotřeba alkoholu zvyšuje v dlouhodobém horizontu riziko onemocnění srdce, jater a vzniku rakoviny, nemluvě o možné závislosti při vysokém množství konzumace. Alkohol je nebezpečný v jakémkoliv množství za volantem a v těhotenství. Velký důraz je kladen také na mladé lidi, kteří pod krátkodobým účinkem opilosti mohou způsobit nehody či násilnosti. Při řešení problematiky škodlivé konzumace alkoholu a nezodpovědného prodeje alkoholických nápojů spolupracuje Evropská unie s vnitrostátními orgány³⁵,

³⁵ Ty jsou hlavně odpovědné za vnitrostátní politiky týkající se alkoholu (Evropská komise, 2015).

průmyslem a dalšími zainteresovanými stranami. Od roku 2006 byla vytvořena strategie snižování škod souvisejících s konzumací alkoholu. Tato strategie má pět priorit, kterými jsou:

- „ochrana mladých lidí, dětí a plodu matky,
- snižení počtu zranění a úmrtí při silničních dopravních nehodách, ke kterým dochází v souvislosti s konzumací alkoholu,
- předcházení škodám spojených s alkoholem u dospělých a snižování negativního dopadu na pracovišti,
- informování, vzdělávání a zvyšování povědomí o dopadu škodlivé a nebezpečné konzumace alkoholu a o vhodných konzumačních návycích,
- vypracování, podporování a udržování společné evidenční základny.“³⁶

Za vnitrostátní „politiku“ týkající se alkoholu odpovídají členské státy EU samy, ale v roce 2007 byl Evropskou komisí zřízen výbor s cílem podpořit spolupráci a koordinaci mezi členskými státy a přispět k dalšímu rozvoji politiky mezi členskými státy a EU. Výbor pro vnitrostátní politiku a opatření týkající se alkoholu (CNAPA) hraje významnou úlohu při provádění strategie EU týkající se alkoholu (Europa.eu). V září 2014 byl tímto výborem schválen akční plán, který je zaměřen na „binge-drinking“³⁷. Tento plán byl stanoven na dva roky a má za cíl podporovat členské státy při snižování škod spojených s užíváním alkoholu. V roce 2007 bylo také vytvořeno Evropskou unií Fórum o alkoholu a zdraví, který má za cíl mobilizovat aktéry napříč celou společností k přijetí závazku na podporu strategie EU. Kromě toho existuje také výbor pro vnitrostátní politiku a opatření týkající se alkoholu, který umožňuje zemím EU sdílet informace a prosazovat osvědčené postupy (Evropská komise, 2015).

4.2.2 Prevence proti konzumaci tabákových a alkoholických výrobků v České republice, Německu a Švédsku

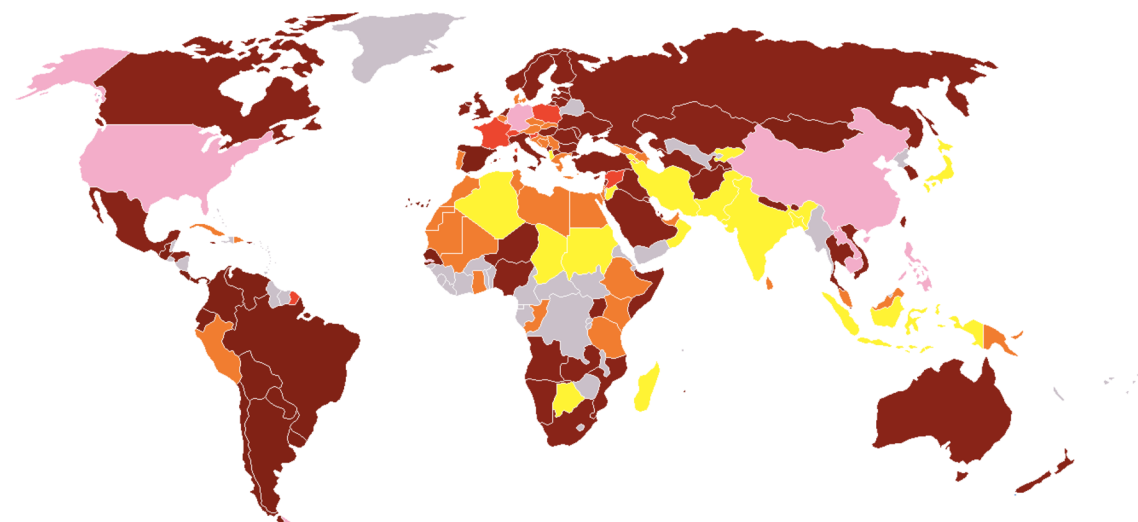
Pro potřeby tohoto srovnání byly využity statistické data, které poskytuje World Health Organization z let 2010 – 2014. Na obrázku (Obrázek 4.1) jsou znázorněny omezení kouření ve světě. Šedá barva představuje neznámá data pro tato omezení, žlutá představuje neúplné zákazy kouření, růžová představuje žádný národní zákon, s výjimkou v určitých místních

³⁶ Strategie EU na podporu členských států při snižování škod souvisejících s alkoholem, kapitola 5, české znění.

³⁷ Jedná se o nárazovou konzumaci alkoholu u mládeže.

oblastí, oranžová představuje národní zákaz kouření ve veřejných prostorech s výjimkou zábavních míst a restaurací, červená představuje také národní zákaz kouření ve veřejných prostorech s výjimkou zábavních míst a restaurací, ale některé oblasti mají své místní omezení, vínová představuje zákaz kouření ve všech vnitřních prostorech.

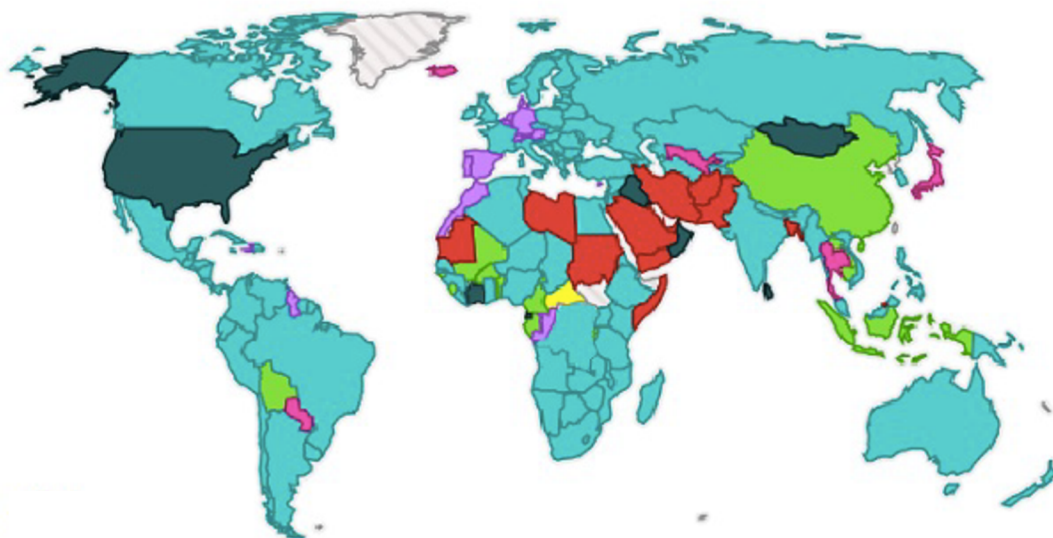
Obrázek 4.1 Zákazy kouření ve světě

Zdroj: WIKIPEDIE: *List of smoking bans*. [online]. [cit. 20. dubna 2016].
Dostupné z: < https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_smoking_bans>.

Na dalším obrázku (Obrázek 4.2) jsou znázorněna věková omezení ve světě. Z obrázku je patrné, že 19 zemí světa nemá žádné věkové omezení, ve dvou zemích je povoleno pití alkoholu od věku 10-15 let, ve 21 zemích světa je pití povoleno už na střední škole, ve 115 státech je pití alkoholu povoleno až od 18-19 let, V pěti zemích od 20 let, ve 12 státech až od věku 21 let a v šestnácti státech světa je úplný zákaz pití alkoholu.

Obrázek 4.2 Věkové omezení alkoholu ve světě

Zdroj: MANMAGAZIN: *Pitie alkoholu od 18 rokov? Vo svete platia úplne iné zákony!* [online]. [cit. 22. dubna 2016]. Dostupné z: < <http://www.manmagazin.sk/pitie-alkoholu-od-18-rokov-vo-svete-platia-uplne-ine-zakony/>>.

Česká republika je v boji proti kouření nejslabším státem v Evropské unii. V roce 1989 byl zákaz kouření v restauracích v době podávání snídaní, obědů a večeří. Problémem bylo, že nebyla stanovena doba od kdy do kdy. V roce 2006 vstoupil v platnost zákaz kouření v restauracích s výjimkou zvláštních prostor vyhrazených pro kuřáky, výsledkem vyhrazeného místa pro kuřáky byly mnohdy i celé provozovny. Od roku 2009 si mohou restauratři stanovit, zda jejich podnik bude či nebude kuřácký. Kouřit se dále nesmí ve veřejných budovách, vládních budovách, ve vlacích a dopravních prostředcích, na nádražích a zastávkách. Dalším zákazem je umístování reklamy na tabákové výrobky v tisku, rozhlasu, televizi či na billboardech. Zakázáno je také sponzorství televizních či rozhlasových stanic tabákovým průmyslem. V současné době poslanci jednají o zákonu, který by úplně zakázal kouření v restauracích. Tento zákon měl vstoupit v platnost dne 1. ledna 2016, tak se ale nestalo, jelikož své rozhodnutí stále odkládají. Dovolují si říci, že je to z velké většiny kvůli množství peněz, které se v tabákovém byznysu točí. Tento zákon by ale mohl splnit cíle České republiky, a to do pěti let snížit spotřebu tabáku alespoň o 8%, za pomoci zvýšení cen tabákových výrobků. Spory se vedou v oblasti elektronických cigaret. Tento zákon by se měl dotknout i prodeje a podávání alkoholu. Dle mého názoru nikoli k lepšímu v kontextu veřejného zdraví občanů. Mezi návrhy se objevilo upravení podmínek pro prodej alkoholických nápojů na sportovních akcích, nikoli k omezení, ale možnost nabídky všech výčepních pív, ne jen některých.

Nebo například povolení prodeje alkoholických nápojů na různých akcích pouze do objemu 4% alkoholu. V České republice platí zákaz prodeje a konzumace alkoholických nápojů do 18 let. Ke mnou velmi ceněnému zákazu co se alkoholu týče, patří zákaz jakéhokoli obsahu alkoholu v krvi při řízení vozidla. Tento zákaz se vztahuje také na cyklisty a jezdce na koni. V České republice je od roku 2005 zaveden zákon č. 379/2005, Sb. o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. Tento zákon lze považovat za zastřešující úpravu v protidrogové oblasti. Mezi další opatření patří uvalení spotřební daně na alkoholické nápoje, kromě tichého a šumivého vína a tabákové výrobky. Spotřeba alkoholu v České republice je 13 l alkoholu na osobu za rok. Podíl na spotřebě je 26% alkoholu, 54% piva a 20% vína. Úmrtí na cirhózu jater je 23 mužů na 100 000 obyvatel a u žen je to 9,4 žen ze 100 000 obyvatel. V Česku kouří 36% mužů a 23% žen, u mladistvých se to pohybuje 35% a 37%.

V Německu jsou tato opatření trochu složitější, protože Německo je rozděleno na 16 spolkových zemí, které si za tyto „politiky“ zodpovídají samy. Od 1. ledna 2008 platí zákaz kouření na veřejnosti v devíti spolkových zemích, včetně Bavorska. Nicméně na celém území spolkové republiky je zakázáno kouřit na nádražích, na letištích, ve vlacích, tramvajích, trolejbusech a taxících stejně jako ve federálních institucích a justičních budovách. V roce 2006 vešel v platnost zákaz umístování reklamy tabákových výrobků v masových médiích, jako jsou televize, rádio nebo tisk. Dále je zakázáno umístování tabákových produktů v televizi či filmech, akční slevy či sponzorství různých akcí tabákovým průmyslem. Co se alkoholu týče jsou Němci také dost benevolentní. V Německu nejsou žádná omezení prodeje alkoholu ve svátky, místa nebo na konané události, jediným omezením je, zákaz prodeje alkoholu opilým lidem. Pivo a víno tu smějí kupovat a konzumovat osoby už od 16ti let, ale lihoviny až od 18ti let. Za volantem můžeme v Německu mít 0,5 promile alkoholu. U řidičů do 21 let se snižuje na 0 promile. Totéž platí i pro starší řidiče, kteří mají řidičský průkaz méně než 2 roky. Za alkohol v krvi (0,5 -1,1 promile) jsou dost vysoké pokuty ve výši 500 € a odebrání řidičského průkazu na 1 měsíc/4 body. Pokud má Němec alkohol v krvi nad 1,1 promile nastává soudní řízení, odebrání ŘP min. na 1 rok a stanovena velmi vysoká pokuta. Mezi další opatření patří uvalení spotřební daně na alkoholické nápoje, kromě tichého a šumivého vína a tabákové výrobky. V Německu je spotřeba alkoholu přes 10 litrů na osobu. Podíl na spotřebě je 18% alkoholu, 54% piva a 28% vína. Úmrtí na cirhózu jater je 18 mužů na 100 000 obyvatel a u žen je to 7 žen ze

100 000 obyvatel. V Německu kouří 29% mužů a 20% žen, u mladistvých se to pohybuje 11% a 12%.

Ve Švédsku platí úplný zákaz kouření ve všech veřejných prostorách, restauracích a barech. Nicméně výjimku tvoří zahrádky a speciálně vyhrazená místa pro kuřáky ve zdravotních střediscích, některých prostorách pro veřejnost, školách (pouze pro zaměstnance) a dopravních prostředcích. Od roku 2010 platí zákaz umisťování reklamy v televizi, rozhlasu a tištěných publikacích. Co se alkoholu týče je Švédsko trochu přísnější než například Německo. Ve švédsku není například dovoleno požívat alkohol na všech veřejných prostranstvích. Je zde stanoven národní akční plán a panují omezení prodeje alkoholu na různých místech a dokonce dnech. Ve Švédsku totiž existují státní monopolní podniky Systembolaget, který má omezenou prodejní dobu například ve státní svátky nebo o víkendech. Za alkohol je považováno i pivo nad 3,5% alkoholu, pivo do této hladiny je v prodeji i v obchodech. Tento zákaz se nevztahuje na trajekty mezi Švédskem a Finskem, kde většina Švédů jezdí jen proto, aby se mohli opít. Ceny alkoholu jsou tam ovšem o hodně vyšší než na pevnině. Maximální povolená hladina alkoholu v krvi je 0,2 promile. Při překročení tohoto limitu je udělována vysoká pokuta, možnost uvěznění až na 1 měsíc a odebrání ŘP na 1 měsíc až 1 rok. Toto neplatí pro cyklisty, kteří nemají povoleno žádné procento alkoholu v krvi. Věková hranice prodeje a konzumace alkoholu je u piva 18 let, u vína a alkoholu 20 let. Mezi další omezení patří spotřební daň uvalená na všechny alkoholické nápoje a tabákové výrobky. Ve Švédsku je spotřeba alkoholu 9 litrů na osobu. Podíl na spotřebě je 15% alkoholu, 37% piva, 47% vína a 1% ostatní. Úmrtí na cirhózu jater je 7 mužů na 100 000 obyvatel a u žen jsou to 3 ženy ze 100 000 obyvatel. Ve Švédsku kouří 23% mužů a 20% žen, u mladistvých se to pohybuje 15% a 16%.

4.3 Závěrečné doporučení

Dle mého názoru mají akcízy uvalené na alkoholické nápoje a cigarety velmi malý vliv na jeho spotřebu. Což je patrné ze sptřeby cigaret například v České republice. Díky tomu lze také říci, že jsou zde slabá i protikuřácká opatření. Lidé se jen těžko zbavují svých závislostí a „zvyků“. Dokonale k tomuto tématu pasuje citát: *„Přestat kouřit je ta nejsnazší věc na světě – já to musím*

vědět, přestával jsem už asi tisíckrát.“³⁸. Díky neustálému zvyšování spotřebních daní dochází spíše k nárůstu ilegálních palíren tvrdého alkoholu a pašování lihovin a tabákových výrobků ze zahraničí. Už jak je zmíněno výše, například ve Švédsku jezdí lidé konzumovat alkohol na trajekty.

Dle mého názoru je jediným možným řešením zvýšit státní zásahy v této oblasti v podobě vyhlášek či omezení, která se týkají především oblasti zdravotní politiky. Například výše zmíněné zákazy kouření na veřejných místech či vyhlášení nových vyhlášek, které by zakazovaly konzumaci alkoholu ve veřejných prostorech a důslednější kontroly barů a diskoték, kde si mladiství nemají problém obstarat alkohol či cigarety, ať už jsou zákazy v zemi jakékoli. Z mého pohledu je velmi dobrý a účinný státní monopol Systembolaget ve Švédsku, díky tomu je dle mého názoru také menší spotřeba alkoholu.

Mým doporučením je zavést ještě vyšší spotřební daně. Například v Německu je vysoká sazba šumivého vína a tím je také ovlivněna spotřeba. Ve Švédsku je nejvyšší sazba uvalena na alkoholické nápoje a jejich spotřeba je z těchto tří zemí nejnižší. Česká republika je národ pivařů a tak si myslím, že ani vyšší spotřební daň u tohoto produktu by nepomohla snížit jeho spotřebu. Velkým problémem je spotřeba cigaret u mladých lidí. V Německu a v České republice jsou procenta vyšší než u dospělých lidí. Na základě tohoto zjištění si myslím, že je nutné ve větší míře zajistit opatření proti konzumaci tabákových výrobků mladistvých. Výše sazby by v tomto případě mohla hrát velkou roli, z důvodu nedostatku finančních prostředků mladých.

³⁸ Mark Twain

5 Závěr

Daně jsou téma, které trápí každého z nás – ať už při rozmrzelém pohledu na výplatní pásku, při čtení zpráv o daňových únicích či při sledování zpráv o daňových úpravách. Daně jsou zásadním instrumentem financování veřejných služeb. Nejstarším způsobem zdanění je zdanění přímé. Zdaněn je přímo subjekt, na který účinek zdanění dopadá. Typickým příkladem je daň z příjmu, daní se příjem jednotlivce, který je většinou také povinen daň zaplatit. Přímé daně se dále dělí na daně majetkové, a to silniční či z nemovitosti. Druhým typem daní jsou daně nepřímé. Zde za zaplacení zodpovídá někdo jiný, než subjekt, který má daň přiznat, a na kterého dopadají daňové účinky. Nejznámějším příkladem je daň z přidané hodnoty, ale používají se také spotřební daně z cigaret, alkoholických nápojů či z pohonných hmot. Za zaplacení této daně je zodpovědný ten, kdo zboží prodává, nikoli ten, kdo jej spotřebovává a kdo daň v konečném důsledku platí. Tomuto nepřímému zdanění se také říká daň ze spotřeby.

Daňová politika byla vždy symbolem národní suverenity státu. Tato autonomie zůstává v některých rysech stále zachována také v Evropské unii, kde se také připojila Česká republika v roce 2004. Přesto však vývoj evropské integrace vyžaduje pro potřeby fungování jednotného trhu od svých aktérů poměrně těsnou spolupráci v daňové oblasti, ať už za pomoci nutné výměny informací, harmonizace či koordinace daňových systémů.

Spolupráce v daňové oblasti byla zakotvena již v zakládajících smlouvách Evropského společenství a neustále se rozšiřuje. K poměrně složitému stavu a nepřehlednosti v oblasti daní v EU vede mnohdy složitý proces přijímání legislativních aktů souvisejících s daněmi, snaha o zachování národních specifik a daňových tradic či vyjednávání o udržení konkurenčních daňových výhod. Také je nutné mít, že daňová politika nemá žádný pevně stanovený cíl, jako například monetární politika – zavedení společné měny do dalších členských států.

Cílem této bakalářské práce bylo za pomoci komparativní analýzy zjistit rozdíly v daňových sazbách a daňových zatíženích jednotlivých výrobků České republiky, Německa a Švédska. Vybranými výrobky byly Pilsner Urquell, víno Reserve St. Martin, šumivé víno Moët & Chandon, vodka Absolut, cigarety Marlboro, doutníky Guantanamera a cigaretový tabák Route 66. Za pomoci výpočtů jednotlivých zemí a výrobků byla zjištěna daňová zatížení. Daňové zatížení je obecně nejvyšší ve Švédsku, protože je zde uplatňována 25% DPH. Není tomu tak

u všech vybraných výrobků, protože jsou zde odlišné sazby spotřebních daní. Například u šampaňského Moët & Chandon je nejvyšší daňové zatížení v Německu. Daňové zatížení vodky Absolut je nejvyšší ve Švédsku. Daňové zatížení cigaret je u všech tří zemí podobné, pouze u tabáku Route 66 je oproti Německu a Švédsku o mnoho vyšší daňové zatížení v České republice.

Dalším dílčím cílem bylo, na základě analýzy dostupných informací, zhodnocení zdravotní politiky jednotlivých vybraných zemí v oblasti ochrany kouření a konzumaci alkoholických nápojů. Česká republika je k alkoholu velmi tolerantní, tomu odpovídají různé průzkumy a statistiky, ve kterých se Češi s 13-ti litry čistého alkoholu na obyvatele pravidelně řadí mezi jeho největší spotřebitele. Švédsko, kde je stanovená sazba daně nejvyšší, má jednu z nejmenších spotřeb lihovin na obyvatele v Evropské unii. Jedná se o 9 litrů na obyvatele, tím také menší úmrtnost na cirhózu jater. Pokud by se však do statistik započítaly hektolitry alkoholu, které každoročně protečou na trajektech, Švédové by se určitě dostali mezi běžný evropský průměr. Německo se svou spotřebou 11 litrů na osobu obsazuje vyšší příčky v konzumaci alkoholu. V oblasti ochrany kouření je Česká republika také na velmi nízké úrovni, dokazují to také statistiky spotřeby cigaret. Zákaz kouření je zde pouze na veřejných místech, jako jsou uzavřené zastávky, nádraží a dopravní prostředky. V restauračních zařízeních jsou pouze vyhrazeny prostory pro nekuřáky. Žádné větší omezení zde zatím není. Naopak ve Švédsku je zákaz kouření ve všech restauracích a barech. V Německu si za tyto opatření zodpovídají jednotlivé spolkové země samy. Nicméně na celém území je přísný zákaz kouření na nádražích, na letištích, ve vlacích, tramvajích, trolejbusech a taxících stejně jako ve federálních institucích a justičních budovách. Spotřeba cigaret je také v České republice největší a postihuje hlavně mladé lidi. Ve Švédsku je kuřáků z těchto tří zemí nejméně. Je možné, že je to způsobeno tamními legislativními omezeními.

Zdroje

Knižní zdroje

- [1] BAKEŠ, Milan. *Finanční právo*. 2. přeprac. a rozš. vyd. Praha: C.H. Beck, 1999. ISBN 80-7179-264-0.
- [2] CNOSSEN, Sijbren (ed.). *Theory and practice of excise taxation: smoking, drinking, gambling, polluting, and driving*. Oxford: Oxford University Press, 2005. 255 s. ISBN 0-19-927859-8.
- [3] DAVID, Petr. *Zdaňování a spotřeba cigaret*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2010. 207 s. ISBN 978-80-7204-711-6.
- [4] DVOŘÁKOVÁ, Lilia. *Daně II*. Dopln. a přeprac. vyd. Praha: Balance, c2001. 455 s. ISBN 80-86371-10-7.
- [5] EVROPSKÁ KOMISE. *Daně*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2015. 12 s. ISBN 978-92-79-45285-7.
- [6] EVROPSKÁ KOMISE. *Veřejné zdraví*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2016. 16 s. ISBN 978-92-79-50936-0.
- [7] HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník* [CD-ROM]. 2. rozš. vyd. Praha: C.H. Beck, 2003. 1320 s. ISBN 80-7179-740-5.
- [8] KOTLÁN, Igor a Milan KAŠTAN. *World Tax Index WTI*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita Ostrava, 2010. 108 s. ISBN 978-80-248-2350-8.
- [9] KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 4., aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2006. 275 s. ISBN 80-7357-205-2.
- [10] KUBÁTOVÁ, Květa. *Moderní průvodce daňovým systémem*. Praha: Grada, 1994. 300 s. ISBN 80-7169-020-1.
- [11] LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2007. ISBN 978-80-7204-495-5.
- [12] *Měsíčník EU aktualit*. [publikace]. Praha: Česká spořitelna, duben 2016, 151. [cit. 4. května 2016]. ISSN 1801-5034.
- [13] NERUDOVÁ, Danuše. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 3. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 320 s. ISBN 978-80-7357-695-0.
- [14] NUGENT, Neill. *The Government and Politics of the European Union*. 7th ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010. 486 s. ISBN 978-0-230-24118-3.

- [15] RADVAN, Michal. *Czech tax law*. 2nd ed. Brno: Masarykova univerzita, 2009 dotisk. 63 s. ISBN 978-80-210-4681-8.
- [16] ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 5. vydání. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9.
- [17] ŠIROKÝ, Jan. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 126 s. ISBN 978-80-7478-785-0.
- [18] ŠIŠKOVÁ, Naděžda. *Evropské právo 2 - jednotný vnitřní trh*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 263 s. ISBN 978-80-7357-949-4.
- [19] SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 2. podstatně přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2007. 277 s. ISBN 978-80-7179-621-3.
- [20] TOMANOVÁ, Daniela a autorský kolektiv. *Daně I. a II.* Praha: Meritum Daně, 2006. 970 s. ISBN 80-7357-167-6.

Legislativní dokumenty

- [1] SMĚRNICE RADY 2008/118/ES, ze dne 16. prosince 2008, o obecné úpravě spotřebních daní a o zrušení směrnice 92/12/EHS
- [2] Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
- [3] Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád
- [4] Zákon č. 331/2014 Sb., o spotřebních daních
- [5] Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních
- [6] Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

Internetové zdroje

- [1] BUSINESSINFO: *Registr plátců spotřebních daní*. [online]. [cit. 5. dubna 2016]. Dostupné z: < <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/registr-platcu-spotrebnych-dani-1447.html>>.
- [2] BUSINESSINFO: *Spotřební daň*. [online]. [cit. 6. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spotrebni-dan-zakladni-informace-3468.html#sazby>>.

- [3] CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY: *Spotřební daně a jejich správa*. [online]. [cit. 1. dubna 2016]. Dostupné z: < <https://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/stranky/default.aspx>>.
- [4] CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY: *Správa spotřebních daní*. [online]. [cit. 1. dubna 2016]. Dostupné z: < <https://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/proces/Stranky/default.aspx>>.
- [5] CELNÍ SPRÁVA: *Povolovací řízení podle zákona o spotřebních daních*. [online]. [cit. 24. dubna 2016]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/dane/tiskopisy/Stranky/povoleni_spd.aspx>.
- [6] CELNÍ SPRÁVA: *Tabákové výrobky*. [online]. [cit. 12. dubna 2016]. Dostupné z: <<https://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/tabak/Stranky/default.aspx>>.
- [7] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Kurzy devizového trhu*. [online]. 23. dubna 2016. [cit. 23. dubna 2016]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp>.
- [8] ČESKÁ TELEVIZE: *Zákaz kouření se k novému roku nestihne, očekává odborník*. [online]. 9. října 2015. [cit. 1. května 2016]. Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1598789-zakaz-koureni-se-k-novemu-roku-nestihne-ocekava-odbornik>>.
- [9] DROBNÁ, Simona. *Spotřební daně v EU*. [online]. Zlín, 18. května 2012 [cit. 30. března 2016]. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Prof. Ing. Václav Vybíhal, CSc.
- [10] Ekonomie: *Daňový systém ČR*. [online]. [Cit. dne 4. ledna 2016]. Dostupné z: <http://ekonomie.topsid.com/index.php?war=danova_soustava_ceske_republiky>.
- [11] EUROPA.EU: *Excise duty tables*. [online]. [cit. 15. dubna 2016]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/excise_duties/alcoholic_beverages/rates/excise_duties-part_i_alcohol_en.pdf>.
- [12] EUROPA.EU: *Excise duty tables*. [online]. [cit. 15. dubna 2016]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/excise_duties/tobacco_products/rates/excise_duties-part_iii_tobacco_en.pdf>.
- [13] EUROSOP: *Příjmy rozpočtu EU*. [online]. [cit. 15. března 2016]. Dostupné z: < <https://www.eurosop.cz/8878/sekce/prijmy-rozpocet-eu/>>.

- [14] EVROPSKÁ KOMISE: *Europa: Orgány a ostatní instituce Evropské unie*. [online]. [cit. 20. ledna 2016]. Dostupné z: <http://europa.eu/institutions/inst/comm/index_cs.htm>.
- [15] EVROPSKÁ KOMISE: *Evropské fórum o alkoholu a zdraví*. [online]. [cit. 30. dubna 2016]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/health/alcohol/forum/index_cs.htm>.
- [16] EVROPSKÁ KOMISE: *Veřejné zdraví-Alkohol*. [online]. [cit. 26. dubna 2016]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/health/alcohol/policy/index_cs.htm>.
- [17] EVROPSKÁ KOMISE: *Veřejné zdraví-Kouření*. [online]. [cit. 26. dubna 2016]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/health/tobacco/other/index_cs.htm>.
- [18] EVROPSKÁ KOMISE: *Veřejné zdraví*. [online]. [cit. 22. dubna 2016]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/health/strategy/policy/index_cs.htm>.
- [19] EVROPSKÁ KOMISE: *Zdravotní strategie*. [online]. [cit. 30. dubna 2016]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/health/strategy/policy/index_cs.htm>.
- [20] EVROPSKÁ UNIE: *Daně*. [online]. [cit. 6. dubna 2016]. Dostupné z: <http://europa.eu/pol/tax/index_cs.htm>.
- [21] EVROPSKÁ UNIE: *Daně*. [online]. [cit. 6. dubna 2016]. Dostupné z: <http://europa.eu/pol/tax/index_cs.htm>.
- [22] EVROPSKÁ UNIE: *Evropská centrální banka*. [online]. [cit. 12. března 2016]. Dostupné z: <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecb/index_cs.htm>.
- [23] EVROPSKÁ UNIE: *Evropská komise*. [online]. [cit. 12. března 2016]. Dostupné z: <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_cs.htm>.
- [24] EVROPSKÁ UNIE: *Evropská rada*. [online]. [cit. 12. března 2016]. Dostupné z: <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-council/index_cs.htm>.
- [25] EVROPSKÁ UNIE: *Evropský parlament*. [online]. [cit. 12. března 2016]. Dostupné z: <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_cs.htm>.
- [26] EVROPSKÁ UNIE: *Evropský účetní dvůr*. [online]. [cit. 12. března 2016]. Dostupné z: <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-auditors/index_cs.htm>.
- [27] EVROPSKÁ UNIE: *Rada Evropské unie*. [online]. [cit. 12. března 2016]. Dostupné z: <http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/council-eu/index_cs.htm>.

- [28] EVROPSKÁ UNIE: *Soudní dvůr Evropské unie*. [online]. [cit. 12. března 2016]. Dostupné z: < http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_cs.htm>.
- [29] EVROPSKÝ PARLAMENT: *Obecná daňová politika*. [online]. [cit. 12. března 2016]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.11.1.html>.
- [30] FINANCE: *Daně-hlavní příjem státního rozpočtu*. [online]. [cit. 1. dubna 2016]. Dostupné z: < <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/statistiky/>>.
- [31] FINANCE: *Inkaso daní*. [online]. [cit. 2. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/statistiky/>>.
- [32] FINANCE: *Spotřební daň – pivo*. [online]. [cit. 25. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dph-a-spotrebni-dane/spotrebni-dane/pivo/>>.
- [33] FINANCE: *Spotřební daň – tabák a tabákové výrobky*. [online]. [cit. 25. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dph-a-spotrebni-dane/spotrebni-dane/tabak-a-tabakove-vyroby/>>.
- [34] HOSPODÁŘSKÉ NOVINY: *Procesy daňového řízení*. 13. června 2001. [online]. [cit. 8. ledna 2016]. Dostupné z: <<http://archiv.ihned.cz/c1-805984-procesy-danoveho-rizeni>>.
- [35] IDNES: *Zákaz kouření je zas o krok blíž. Nesmysl hnát lidi ven, namítal Benda*. [online]. 17. února 2016. [cit. 30. dubna 2016]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/zakaz-koureni-zdravotnicky-vybor-dru-domaci.aspx?c=A160217_134535_domaci_hro>.
- [36] ING. MICHAL ŽUROVEC: *Schodek státního rozpočtu za rok 2015 je o 37 mld. nižší než plánovaný*. [online]. [cit. 11. března 2016]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2016/schodek-statniho-rozpocetu-za-rok-2015-je-23541>>.
- [37] ING. MICHAL ŽUROVEC: *Výsledek hospodaření státního rozpočtu nejlepší od roku 2008*. [online]. [cit. 11. března 2016]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2014/vysledek-hosp-statniho-rozpocetu-od-r2008-16289>>.
- [38] MANMAGAZIN: *Pitie alkoholu od 18 rokov? Vo svete platia úplne iné zákony!* [online]. 15. října 2015. [cit. 22. dubna 2016]. Dostupné z: <

<http://www.manmagazin.sk/pitie-alkoholu-od-18-rokov-vo-svete-platia-uplne-ine-zakony/>>.

- [39] MINISTERSTVO FINANCÍ: *Daň silniční*. [online]. [cit. 15. března 2016]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dan-silnicni-3537.html#ds01>>.
- [40] MINISTERSTVO FINANCÍ: *Daň silniční*. [online]. [cit. 15. března 2016]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dan-silnicni-3537.html#ds01>>.
- [41] MINISTERSTVO FINANCÍ: *Státní rozpočet v kostce*. [online]. [cit. 12. března 2016]. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce>>.
- [42] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Oblasti veřejného pořádku ve vztahu k možnostem jejich regulace obecně závaznými vyhláškami obcí*. [online]. 1. ledna 2010. [cit. 1. května 2016]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/oblasti-verejneho-poradku-ve-vztahu-k-moznostem-jejich-regulace-obecne-zavaznymi-vyhlaskami-obci.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>.
- [43] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY: *Švédsko*. [online]. [cit. 29. dubna 2016]. Dostupné z: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/svedsko/cestovani/other.html>.
- [44] MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR: *Politika veřejného v EU*. [online]. [cit. 26. dubna 2016]. Dostupné z: <http://www.mzcr.cz/obsah/politika-verejneho-zdravi-v-eu_3097_8.html>.
- [45] ODVYKÁNÍ KOUŘENÍ: *Kouření v Evropě*. [online]. [cit. 25. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://www.odvykani-koureni.cz/koureni-v-evrope>>.
- [46] PARLAMENTNÍ LISTY: *Zákaz kouření v restauracích, zdražení tabákových výrobků. Česko chce do pěti let snížit spotřebu alkoholu a tabáku*. [online]. 18. ledna 2016. [cit. 21. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Zakaz-koureni-v-restauracich-zdrazeni-tabakovych-vyrobků-Cesko-chce-do-peti-let-snizit-spotrebu-alkoholu-a-tabaku-417738>>.
- [47] PETR GOLA: *EU: Jak vysoké je zdanění cigaret?*. [online]. [cit. 20. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/384756-eu-jak-vysoke-je-zdaneni-cigaret/>>.

- [48] PETR GOLA: *EU: spotřební daň u piva*. [online]. [cit. 20. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/382106-eu-spotrebni-dan-u-piva/>>.
- [49] PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY: *Zákony*. [online]. [cit. 16. dubna 2016]. Dostupné z: <<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=55953&recShow=9&nr=353~2F2003&rpp=15#parCnt>>.
- [50] SCHAPER: *Cuban Cigar Prices in Europe*. [online]. 2003. [cit. 30. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://www.schaper.net/cigars/cubancigarprices.html#Guantanamera>>.
- [51] TESTER: *Pozor na alkohol - limity v evropských zemích*. [online]. [cit. 26. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://www.tester.cz/clanok/pozor-na-alkohol-limity-v-evropskych-zemich>>.
- [52] VAŠE EVROPA: *Spotřební daně*. [online]. [cit. 6. dubna 2016]. Dostupné z: <http://europa.eu/youreurope/business/vat-customs/excise-duty/index_cs.htm>.
- [53] WIKIPEDIE [online]. *List of smoking bans*. [cit. 20. dubna 2016]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_smoking_bans>.
- [54] WINE-SEARCHER. [online]. [cit. 30. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://www.wine-searcher.com/find/guantanamera+cigars/1/germany>>.
- [55] WORLD HEALTH ORGANIZATION: *Czech Republic: Current Tobacco Smoking for Adults*. [online]. [cit. 30. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://data.euro.who.int/Tobacco/Sites/CountryTimelineChart.aspx?countryId=14>>.
- [56] WORLD HEALTH ORGANIZATION: *Czech Republic*. [online]. [cit. 29. dubna 2016]. Dostupné z: <http://www.who.int/substance_abuse/publications/global_alcohol_report/profiles/cze.pdf?ua=1>.
- [57] WORLD HEALTH ORGANIZATION: *Germany: Current Tobacco Smoking for Adults*. [online]. [cit. 30. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://data.euro.who.int/Tobacco/Sites/CountryTimelineChart.aspx?countryId=17>>.
- [58] WORLD HEALTH ORGANIZATION: *Germany*. [online]. [cit. 29. dubna 2016]. Dostupné z: <http://www.who.int/substance_abuse/publications/global_alcohol_report/profiles/deu.pdf?ua=1>.

- [59] WORLD HEALTH ORGANIZATION: *Sweden: Current Tobacco Smoking for Adults*. [online]. [cit. 30. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://data.euro.who.int/Tobacco/Sites/CountryTimelineChart.aspx?countryId=42>>.
- [60] WORLD HEALTH ORGANIZATION: *Sweden*. [online]. [cit. 29. dubna 2016]. Dostupné z: <http://www.who.int/substance_abuse/publications/global_alcohol_report/profiles/swe.pdf?ua=1>.
- [61] WORLD HEALTH ORGANIZATION: *Tobacco Free Initiative*. [online]. [cit. 28. dubna 2016]. Dostupné z: <http://www.who.int/tobacco/surveillance/policy/country_profile/cze.pdf?ua=1>.
- [62] WORLD HEALTH ORGANIZATION: *World No Tobacco Day*. [online]. [cit. 26. dubna 2016]. Dostupné z: <<http://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/tobacco/world-no-tobacco-day>>.
- [63] ZÁKONY PRO LIDI: Předpis č. 379/2005 Sb. *Zákon o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů*. [online]. [cit. 15. března 2016]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-379>>.
- [64] ZÁKONY PRO LIDI: *Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád*. [online]. [cit. 15. března 2016]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast3-hlava3>>.

Seznam zkratek

CZK	Česká Koruna
čl.	článek
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EUR	euro
FO	Fyzická osoba
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní důchod
HNP	Hrubý národní produkt
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PO	Právnícká osoba
ŘP	Řidičský průkaz
Sb.	Sbírky
WHO	World Health Organization
ZSD	Zákon o spotřebních daních

Prohlášení o využití výsledků diplomové (bakalářské) práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 6.5.2016

Tomáš Paloušek

jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha č.1 – Jednotlivé tabulky výpočtů daňových zatížení v České republice, Německu a Švédsku

Příloha č.1 – Jednotlivé tabulky výpočtů daňových zatížení v České republice, Německu a Švédsku

Výpočet spotřební daně Pilsner Urquell 0,33l v ČR

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		21 Kč
DPH	$21 \times 0,173$	3,633 Kč
Cena bez DPH	$21 - 3,633$	17,367 Kč
Spotřební daň	$0,319 \times 0,33 \times 0,044$	0,005 Kč
DPH + spotřební daň	$3,633 + 0,005$	3,638 Kč
Průměrné daňové zatížení	$3,638 / 21 \times 100$	17,324 %

Výpočet spotřební daně Moët & Chandon brut Imperial 0,75l v ČR

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		855 Kč
DPH	$855 \times 0,173$	147,915 Kč
Cena bez DPH	$855 - 147,915$	707,085 Kč
Spotřební daň	$23,288 \times 0,75 \times 0,12$	2,096 Kč
DPH + spotřební daň	$147,915 + 2,096$	150,011 Kč
Průměrné daňové zatížení	$150,011 / 855 \times 100$	17,545 %

Výpočet spotřební daně vodky Absolut 1l v ČR

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		280 Kč
DPH	$280 \times 0,173$	48,44 Kč
Cena bez DPH	$280 - 48,44$	231,56 Kč
Spotřební daň	$283,659 \times 0,5 \times 0,40$	56,732 Kč
DPH + spotřební daň	$48,44 + 56,732$	105,172 Kč
Průměrné daňové zatížení	$105,172 / 280 \times 100$	37,56 %

Výpočet spotřební daně Marlboro 20 ks v ČR

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		95 Kč
DPH	$95 \times 0,173$	16,435 Kč
Cena bez DPH	$95 - 16,435$	78,565 Kč
Spotřební daň (specifická)	$1,383 \times 20$	27,66 Kč
Spotřební daň (valorická)	$27 \times 95 / 100$	25,65 Kč
DPH + spotřební daň	$16,435 + 27,66 + 25,65$	69,745 Kč
Průměrné daňové zatížení	$69,745 / 95 \times 100$	73,416 %

Výpočet spotřební daně na doutníky Guantanamera Cristales 5ks v ČR

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		285 Kč
DPH	$285 \times 0,173$	49,305 Kč
Cena bez DPH	$285 - 49,305$	235,695 Kč
Spotřební daň	$1,632 \times 5$	8,16 Kč
DPH + spotřební daň	$49,305 + 8,16$	57,465 Kč

Výpočet spotřební daně na tabák Route 66 20g v ČR

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		65 Kč
DPH	$65 \times 0,173$	11,245 Kč
Cena bez DPH	$65 - 11,245$	53,755 Kč
Spotřební daň	$2131,957 \times 0,02$	42,64 Kč
DPH + spotřební daň	$11,245 + 42,64$	53,885 Kč
Průměrné daňové zatížení	$53,885 / 65 \times 100$	82,9 %

Výpočet spotřební daně Pilsner Urquell 0,33l v Německu

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		39 Kč
DPH	$39 \times 0,160$	6,24 Kč
Cena bez DPH	$39 - 6,24$	32,76 Kč
Spotřební daň	$0,128 \times 0,33 \times 0,044$	0,002 Kč
DPH + spotřební daň	$6,24 + 0,002$	6,242 Kč
Průměrné daňové zatížení	$6,242 / 39 \times 100$	16,005 %

Výpočet spotřební daně Moët & Chandon brut Imperial 0,75l v Německu

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		950 Kč
DPH	$950 \times 0,160$	152 Kč
Cena bez DPH	$950 - 152$	798 Kč
Spotřební daň	$3678,12 \times 0,75 \times 0,12$	331,031 Kč
DPH + spotřební daň	$152 + 331,031$	483,031 Kč
Průměrné daňové zatížení	$483,031 / 950 \times 100$	50,845 %

Výpočet spotřební daně vodky Absolut 1l v Německu

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		311 Kč
DPH	$311 \times 0,160$	49,76 Kč
Cena bez DPH	$311 - 49,76$	261,24 Kč
Spotřební daň	$352,396 \times 0,5 \times 0,40$	70,479 Kč
DPH + spotřební daň	$49,76 + 70,479$	120,239 Kč
Průměrné daňové zatížení	$120,239 / 311 \times 100$	38,662 %

Výpočet spotřební daně Marlboro 20 ks v Německu

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		150 Kč
DPH	$150 \times 0,160$	24 Kč
Cena bez DPH	$150 - 24$	126 Kč
Spotřební daň (specifická)	$2,656 \times 20$	53,12 Kč
Spotřební daň (valorická)	$21,69 \times 150 / 100$	32,535 Kč
DPH + spotřební daň	$24 + 53,12 + 32,535$	109,655 Kč
Průměrné daňové zatížení	$109,655 / 150 \times 100$	73,103 %

Výpočet spotřební daně na doutníky Guantanamera Cristales 5ks v Německu

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		282 Kč
DPH	$282 \times 0,160$	45,12 Kč
Cena bez DPH	$282 - 45,12$	236,88 Kč
Spotřební daň - specifická	$0,379 \times 5$	1,895 Kč
Spotřební daň - valorická	$1,47 \times 282 / 100$	4,145
DPH + spotřební daň	$45,12 + 1,895 + 4,145$	51,16 Kč
Průměrné daňové zatížení	$51,16 / 282 \times 100$	18,142 %

Výpočet spotřební daně na tabák Route 66 20g v Německu

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		135 Kč
DPH	$135 \times 0,160$	21,6 Kč
Cena bez DPH	$135 - 21,6$	113,4 Kč
Spotřební daň - specifická	$1311,412 \times 0,02$	26,228 Kč
Spotřební daň - valorická	$14,76 \times 135 / 100$	19,926 Kč
DPH + spotřební daň	$21,6 + 26,228 + 19,926$	67,754 Kč
Průměrné daňové zatížení	$67,754 / 135 \times 100$	50,188 %

Výpočet spotřební daně Pilsner Urquell 0,5l ve Švédsku

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		89 Kč
DPH	$89 \times 0,2$	17,8 Kč
Cena bez DPH	$89 - 17,8$	71,2 Kč
Spotřební daň	$5,596 \times 0,5 \times 0,044$	0,123 Kč
DPH + spotřební daň	$17,8 + 0,123$	17,923 Kč
Průměrné daňové zatížení	$17,923 / 89 \times 100$	20,138 %

Výpočet spotřební daně Reserve St. Martin chardonnay 0,75l ve Švédsku

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		297 Kč
DPH	$297 \times 0,2$	59,4 Kč
Cena bez DPH	$297 - 59,4$	237,6 Kč
Spotřební daň	$72,608 \times 0,75 \times 0,12$	6,535 Kč
DPH + spotřební daň	$59,4 + 6,535$	65,935 Kč
Průměrné daňové zatížení	$65,935 / 297 \times 100$	22,2 %

Výpočet spotřební daně Moët & Chandon brut Imperial 0,75l ve Švédsku

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		1081,8 Kč
DPH	$1081,8 \times 0,2$	216,36 Kč
Cena bez DPH	$1081,8 - 216,36$	865,44 Kč
Spotřební daň	$72,608 \times 0,75 \times 0,12$	6,535 Kč
DPH + spotřební daň	$216,36 + 6,535$	222,895 Kč
Průměrné daňové zatížení	$222,895 / 1081,8 \times 100$	20,604 %

Výpočet spotřební daně vodky Absolut 0,75l ve Švédsku

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		680 Kč
DPH	$680 \times 0,2$	136 Kč
Cena bez DPH	$680 - 136$	544 Kč
Spotřební daň	$1475,453 \times 0,75 \times 0,40$	442,636 Kč
DPH + spotřební daň	$108 + 442,636$	550,636 Kč
Průměrné daňové zatížení	$550,636 / 680 \times 100$	80,976 %

Výpočet spotřební daně Marlboro 20 ks ve Švédsku

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		162 Kč
DPH	$162 \times 0,2$	32,4 Kč
Cena bez DPH	$162 - 32,4$	129,6 Kč
Spotřební daň (specifická)	$4,356 \times 20$	87,12 Kč
Spotřební daň (valorická)	$1 \times 162 / 100$	1,62 Kč
DPH + spotřební daň	$32,4 + 87,12 + 1,62$	121,14 Kč
Průměrné daňové zatížení	$121,14 / 162 \times 100$	74,778 %

Výpočet spotřební daně na doutníky Guantanamera Cristales 5ks ve Švédsku

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		815 Kč
DPH	$815 \times 0,2$	163 Kč
Cena bez DPH	$815 - 163$	652 Kč
Spotřební daň	$3,808 \times 5$	19,04 Kč
DPH + spotřební daň	$163 + 19,04$	182,04 Kč
Průměrné daňové zatížení	$182,04 / 815 \times 100$	22,336 %

Výpočet spotřební daně na tabák Route 66 20g ve Švédsku

Ukazatel	Výpočet	Hodnota
Cena včetně DPH		320 Kč
DPH	$320 \times 0,2$	64 Kč
Cena bez DPH	$320 - 64$	256 Kč
Spotřební daň	$5287,568 \times 0,02$	105,75 Kč
DPH + spotřební daň	$64 + 105,75$	169,75 Kč
Průměrné daňové zatížení	$169,75 / 320 \times 100$	53,047 %